

OB PRAZNIKU

Ob mednarodnem dnevu žena, 8. marcu so naše misli bolj kot sicer namenjene ženskam, našim sodelavkam, njihovemu delu in življenju.

Ta dan je simbol zgodovinskega boja za interese delavskega razreda, v katerem je bila ženska dvakrat udeležena; kot pripadnica izkoriščenega razreda in kot ženska, ki je bila v primerjavi s svojimi delovnimi tovariši v podrejenem položaju.

Zato je 8. marec dan spominov, ki segajo v čas, ko se je ženska zavedla svojega poslanstva, ter se z ramo ob rami z moškim borila za obstoj rodu, naroda in domovine.

Danes smo lahko ponosni na prehojeno pot, na uveljavljanje samoupravnih odnosov v naši skupnosti. Ženska je vse bolj prisotna v procesu samoupravnega odločanja, vse bolj postaja ne samo formalno, temveč resnično soustvarjalka samoupravne družbe v pravem pomenu besede in bolj kot v preteklosti, ko so vladale drugačne okoliščine, je danes prisotno prepričanje, da ni moških in ženskih problemov, marveč so le družbeni, naši skupni.

In zato je prav, da se ob tej priložnosti ozremo na preteklo leto, ter ocenimo naš prispevek k družbenemu napredku. Kljub uspehom, je nedvomno še veliko vprašanj, ki jih predvsem zaradi materialnih možnosti nismo uspeli rešiti. Za prenekaterega otroka še ni prostora v vrtcu, primanjkuje stanovanj in nemalo družin živi v slabih bivalnih prostorih, v času ko posodabljamo proizvodnjo, so delovni pogoji v posameznih delovnih okoljih neustrezni, in še bi lahko naštevali.

Vse to pa nas zavezuje, da bomo skozi vse leto po svojih najboljših močeh prispevali k nadaljnjemu razvoju, ter zagotavljali pogoje, ki bodo omogočali reševanje omenjenih in številnih drugih problemov. Doseženi uspehi pa bodo najlepše darilo našim sodelavkam ob njihovem prazniku.

P. B.

POSLOVNI USPEH POD DROBNOGLEDOM

Sredi februarja smo na sindikalnih skupinah temeljito razpravljali o rezultatih in pogojih gospodarjenja v letu 1979. V razpravah o proizvodnji, kakovosti, produktivnosti, zaposlovanju, prodaji in izvozu, nabavi in uvozu, gibanju osebnih dohodkov in ostalih kazalnih poslovanja so bile na sindikalnih skupinah bogate razprave, izoblikovala so se tehtna vprašanja in predlogi za boljše gospodarjenje. Ob koncu februarja pa smo na zborih delavcev obravnavali finančne rezultate za leto 1979 in sprejeli predlog delitve dohodka in čistega dohodka.

O kazalnih in pogojih gospodarjenja smo pisali v tretji številki našega glasila, tokrat pa na kratko pregledamo poslovni uspeh, ki smo ga delavci Sava dosegli v letu 1979.

Poslovni uspeh

Celotni prihodek delovne organizacije Sava Kranj v letu 1979 znaša 3,57 milijarde din in je za 29,2 odstotka večji kot v letu 1978. Tako povečanje je posledica povečanja prodajnih cen izdelkov in cen pri izvozu za okoli 10 odstotkov povečanja obsega proizvodnje oziroma količine prodaje za 11 odstotkov ter

povečanja sestave proizvodnje oziroma prodaje za 9 odstotkov.

Na povečanje celotnega prihodka je vplival tudi za 45,8 milijonov din večji izredni dohodek. V letu 1979 beležimo nekoliko nižjo rast porabljenih sredstev od rasti celotnega dohodka. Tako smo za 7,2 odstotka presegli plan, kar pomeni 849,2 milijona dinarjev.

Večji ustvarjeni dohodek delovne organizacije je posledica znatno boljših poslovnih rezultatov tozov Umetno usnje in Ročna konfekcija Vrhnika kot v preteklem letu ter uspešnejšega poslovanja zlasti temeljnih organizacij Tovarne avtopnevmatike in Velopnevmatike.

Kljub temu, da so se dajatve iz dohodka zelo povečale, je ostanek čistega dohodka za sklade (rezervni sklad poslovni sklad in sklad skupne porabe) za 31 milijonov dinarjev večji kot v preteklem letu.

Najboljše poslovne rezultate v primerjavi s preteklim letom sta dosegli temeljni organizaciji Tovarna avtopnevmatike in Velopnevmatika. Boljše rezultate pa beleži tudi tozd Energetika. Med drugim je s prihranki v veliki meri vplival na manjše stroške porabljene energije v temeljnih organizacijah.

Pomembnejši podatki uspešnosti poslovanja:

	DO SAVA			DO SAVA COMMERCE		
	plan	doseženo	indeks	plan	doseženo	indeks
• družbeni proizvod v tisočih din (konsolidiran)	900.094	971.979	108	87.626	84.566	97
• dohodek na zaposlenega (konsolidiran) v tisočih din	202	224	111	177	175	99
• ekonomičnost	1,37	1,40	102	2,68	2,38	89

KONKRETNE AKCIJE ZAGOTAVLJAJO UČINKOVITOST

V teh dneh mladinci v osnovnih organizacijah zveze mladine obravnavajo in sprejemajo zaključke programske konference, ki bodo poleg že sprejetih dogovorov, osnova za njihovo delo na posameznih področjih. V našem glasilu smo o programski konferenci mladih že pisali danes pa bomo spregovorili o zaključkih in nedavni deseti seji CK ZKJ, ki je bila posvečena mladi generaciji v boju za nadaljnji razvoj socialističnih samoupravnih odnosov.

Ugotovitve, ki jih je v uvodnem referatu podal tovariš Stane Dolanc, da so temeljni interesi mlade generacije v bistvu interesi celotne družbe, vseh delovnih ljudi, se naši mladinci dobro zavedajo. Zato ni naključje, da je bilo že na konferenci izpostavljenih vrsta vprašanj o ustaljenih ukrepih, uspešnemu poslovanju in drugem.

Mladinci so se zato dogovorili, da bodo vse osnovne organizacije samostojno ali skupaj z drugimi v delovnih okoljih izdelali akcijski program za dosledno uresničevanje politike gospodarske stabilizacije oziroma za boljše gospodarjenje.

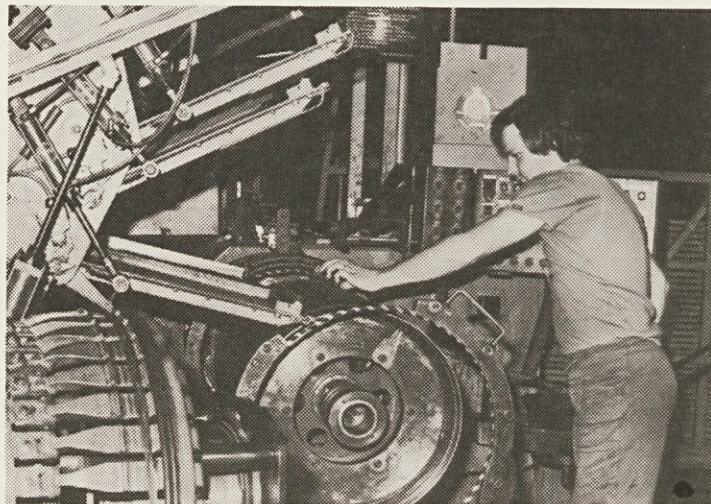
V tem obdobju so še posebno pomembna prizadevanja za večjo produktivnost in s tem tudi večjo gospodarsko učinkovitost. Eden od osnovnih pogojev za doseg te ciljev je nagrajevanje po delu, pri čimer mladinci ne bodo stali ob strani. Zavzemali se bodo za uresničevanje načela delitve po delu, to pa bodo dosegli z aktivnim sodelovanjem pri obravnavi in uveljavljanju razvida del in nalog ter pravilnika o razporejanju delavcev k delovnim nalogam.

Tudi ugotovitev, da je še vedno premalo mladih vključenih v delegatski sistem, ni nova. Slabosti oziroma pomanjkljivosti se ne pojavljajo zaradi premajhnega števila mladih delegatov v organih upravljanja, delegacijah interesnih skupnosti in drugih organov, temveč zaradi premajhne aktivnosti že izvoljenih. Zato bodo osnovne organizacije in drugi organi zveze socialistične mladine skrbeli oziroma zagotavljali tesnejšo povezavo med delegatom — mladincem in člani mladinske organizacije, ter terjali, da bo delegat zastopal njihova stališča.

V organizirano aktivnost mladih, ki temelji na množičnosti, bodo bolj kot doslej vključevali novospregjete mladince, ki so bili do sedaj premalo seznanjeni z delom organizacije in premalo aktivni. Posebno pozornost bodo posvetili tudi mladim članom ZK, ki bi morali biti bolj prisotni oziroma delovni v mladinski organizaciji, ter predlagali aktivne mladince za sprejem v ZK.

Tudi v prihodnje si bodo prizadevali za krepitev osnovnih organizacij oziroma uresničevati načelo, da se osnovna dejavnost organizira in uresničuje v delovnih sredinah, kar se je že do sedaj pokazalo za uspešno. S številnimi konkretnimi akcijami, sodelovanjem pri reševanju in obravnavi vseh bistvenih vprašanj v delovnih okoljih bodo krepili vlogo svoje organizacije pri uresničevanju svojih in skupnih interesov.

P. B.

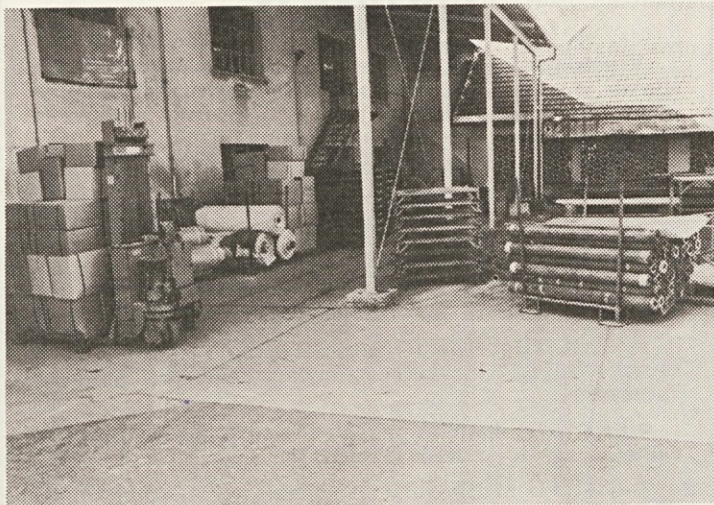
PREDSTAVLJAMO VAM

TEMELJNA ORGANIZACIJA ROČNA KONFEKCIJA VRHNIKA

Delovni kolektiv Ročne konfekcije na Vrhniki je naš najbolj oddaljen kolektiv — po kilometrih seveda.

Nekajkrat smo slišali pripombo, da se počutijo oddaljenost tudi sicer, da Kranjčani nanje včasih kar malo pozabimo. To seveda ne mislijo čisto resno. Vendar pa so nas prav te pripombe vzpodbudile, da smo obiskali ta 70 članski kolektiv. Tu so zaposlene večinoma ženske, delajo v sicer prijetnih, a zelo utesnjenih prostorih.

Vodja temeljne organizacije Jože Kosirnik je o delu takole spletal svoje misli.

Te dni so potekale razprave o lanskem gospodarjenju. Vemo, da položaj ni bil rožnat, imeli ste sanacijski program, ki ste ga uspeli uresničiti. S kakšnimi težavami in naporu ste to uresničili?

Če pogledamo sanacijski program za leto 1979, ki smo ga izdelali skupno s strokovnimi službami, moram reči, da ni bil v celoti izvršen. Sanacijski program je kasnil v glavnem zaradi prostorskih ureditev. Najbolj je kasnil IMV program. Ta bi moral steči v mesecu marcu oziroma aprilu, stekel pa je šele v začetku junija. Ostali del sanacijskega programa pa je bil rokovno izvršen. Druga težava, s katero smo se ubadali, pa je pomanjkanje delavcev. Lani, ko smo menjali proizvodni program, so začeli ljudje odhajati. To je sicer razumljivo, zaradi negotove prihodnosti in pa zaradi menjave proizvodnje. Delavci so vajeni ene vrste dela. Naj dodam, da se je obenem zelo povečal bolniški stalež. Tudi to je bila posledica menjave proizvodnega programa. Lanskoletni proizvodni plan smo tako uresničili le 85,2 odstotno. Lani smo imeli v Savi največjo fluktuacijo — 17 odstotno.

Novih delavcev pa nismo mogli dobiti. Tudi plan prodaje ni bil izvršen v celoti — 88,5 odstotno. Lani nam je ostalo v skladišču približno 26 tisoč blazin. Torej je bila tudi prodaja slaba.

Vendarle je to sezonski izdelek, toda vi ste edini proizvajalec blazin pri nas.

To drži. Vendar smo imeli lani velike težave s cenami. Le te smo oblikovali šele konec marca. V tem času pa so se na našem trgu pojavile uvožene blazine iz Češkoslovaške. Tem pa ne moremo konkurirati, saj imajo veliko cenejši tekstil, po drugi strani pa na našem tržišču nastopajo z dumpinškimi cenami. Trgovci s temi blazinami zaslužijo znatno več kot z našimi.

Kljub vsem težavam pa je bil lani storjen velik korak v primerjavi z letom 1978. Tedaj smo imeli okrog 9 milijonov dinarjev izgube, letos pa beležimo pozitivno ničlo.

Istočasno pa so tekle razprave tudi o gospodarskem načrtu in predvidevanjih za letošnje leto.

Za letošnje leto smo dvignili plan glede na lanske dosežke poprečno za 13 odstotkov. Največji dvig je pri ceveh in pri klinastih jermenih. Vendar januarski podatki ne kažejo ravno na najboljše.

In kje so vzroki?

Med najpomembnejšimi je odpoved naročila klinastih jermen s strani Bagata. Tudi predpasniki ne gredo v prodajo.

V kaj se boste v letošnjem letu v glavnem usmerili?

Vse napore bomo usmerili v predpasnike in klinasta jermena večjih dimenzij. Kalupe imamo že dalj časa naročene. Na sindikalnih skupinah bomo obravnavali tudi, kako bi dosegli boljšo izkoriščenost delovnega časa in večjo produktivnost. Načrtujemo 3 do 4 odstotno večjo produktivnost.

Prizadevali si bomo tudi na področju surovin, zlasti iščemo možnosti za nabavo cenejšega tekstila. Tekstil se je podražil za 40 odstotkov. Problem bomo deloma omilili z uvedbo kombinacije z enobarvnim tekstilom.

Že v dosedanjem razgovoru ste opozorili na nekaj razprav, ki so značilne za vašo temeljno organizacijo. Morda bi opozorili še ne kakšno, ki je bila zelo izrazita.

Precej razprav smo namenili bolniškemu staležu, kako ukrepati, da bi ga zmanjšali. Priznati moram, da doslej še nismo našli ustrezne rešitve. Naš položaj je specifičen, saj je večina zaposlenih žena, ki so pogosto odsotne zaradi nege otrok. Le redke so namreč družine, ki imajo preskrbljeno varstvo tudi za obolelega otroka.

Videti je, da tudi letošnje leto ne bo nič lažje od lanskega. Težav se zavedajo in tudi ukrepajo, da bi jih presegli. Ob koncu obiska so nam prišepnili, da je skrita želja vseh delavcev, da bi enkrat v prihodnje prišli do ustrežnejših delovnih prostorov, kjer bi lahko uresničevali tudi bolj zahtevne načrte.

V. D.

PRIJETNO KULTURNO DOŽIVETJE

Savska folklorna skupina praznuje letos petnajst letnico svojega delovanja. Ob jubileju je za člane delovnega kolektiva, ki je v vseh teh letih podpiral pa tudi vzpodbujal njegovo delovanje, pripravil nastop. V njem so člani folklorne skupine predstavili svoje delo, na zanimiv način pa so prikazali tudi svojo rast, od prvih začetkov pred petnajstimi leti. Tedaj se je šest plesnih parov prvič predstavilo z belokranjskimi plesi. Tudi jubilejni nastop so pričeli z njimi, zaplesali pa so jih prav ustanovitelji skupine. S kasnejšim nastopom sedanje plesne skupine, ki je bila tudi nosilka prireditve, pa predstavitev najmlajših plesalcev – pionirjev so pokazali, da poleg kakovosti negujejo tudi množičnost. Poleg plesalcev so na jubilejni prireditvi nastopili tudi člani tamburaškega orkestra Bisernica iz Reteč, Savski oktet, oktet kranjske glasbene šole in instrumentalna skupina, recitatorka Jelka Štular pa je predstavila nekaj ljudskih pesmi.

Spored je bil pester in bogat. Uvodnim pesmim in plesom iz Bele krajine je sledila prva javna izvedba spleta pesmi in plesov iz Primorske, plesalci so nato predstavili značilne ples iz Prekmurja in Rezije.

Z venčkom dalmatinskih melodij so se predstavili tamburaši in oktet kranjske glasbene šole.

Plesalci so se Savčanom predstavili s še eno krstno iz-

vedbo. Splet plesov, pesmi in plesnih pesmi iz Šumadije je nastajal sicer dolgo časa, v jubilejnem večeru pa so ga plesalci prvič ponudili v »pokušino«.

Zaključek večera je bil »gorenjski« S pesmimi, plesi in recitacijami so nastopajoči predstavili kulturno izročilo naše pokrajine.

Dvorana v kinu Center je bila v petek, 15. februarja, premajhna za vse, ki so si želeli ogledati prireditev. Folkloristi so zato pripravili dva nastopa, ob 18. in 20. uri. Srčno, kot to zmorejo le člani ljubiteljske plesne skupine, so nepretrgoma plesali skoraj polne štiri ure. Bili so utrujeni, a srečni, saj so navdušili občinstvo. Dlane so se ogrele v ploskanju prav ob vsakem nastopu.

Tudi številne čestitke kulturnih organizacij in mnogih folklornih skupin iz Slovenije in zamejstva, s katerimi savska folklorna skupina že vrsto let sodeluje, so dokazale, da je dolgoletno, trdo in vztrajno delo rodilo lepe uspehe. Člani ljubiteljske folklorne skupine Sava sestavljajo eno izmed maloštevilnih skupin, ki neguje in predstavlja del kulturne zapuščine našega pa tudi drugih narodov.

Ob 15-letnici delovanja pa je Kulturno umetniško društvo Sava podelilo priznanja tistim, ki so s svojim delom pripomogli k razvoju in rasti folklorne skupine in prispevali k širjenju kulturne dejavnosti v naši delovni organizaciji.

Vera Drašak

PRIZNANJA

V petnajstih letih, od prvih začetkov folklorne skupine »Sava« je v njeni rasti in uspehih vtakano delo številnih posameznikov. Ob jubileju jim je Kulturno umetniško društvo za njihov trud podelilo posebna priznanja:

• **DELOVNI ORGANIZACIJI SAVA KRANJ** za potrpežljivo in vsestransko pomoč ter razumevanje

• **TONETU BAJUKU** za požrtvovalno delo ob ustanovitvi KUD Sava in za začetno vodenje le-tega

• **MARIJI GRAŠIČ** za uspešno mentorsko delo pionirske folklorne skupine Osnovne šole Stražišče pri Kranju

• **MIHU GROHARJU** za požrtvovalno 13-letno delo v plesni skupini in korepetitorsko delo pri plesalcih začetnikih

• **FRANCU RANTU** za plodno, uspešno in požrtvovalno umetniško vodenje tamburašev iz Reteč

• **JOŽETU MOHARJU** za uspešno vodenje okteta Sava

• **ZVONETU GANTARJU** za požrtvovalno vodenje garderobe, korepetitorsko delo pri folklorni skupini Sava Kranj, vodenje KUD Sava in umetniško vodenje pionirske folklorne skupine

• **TAMBURAŠKEMU ORKESTRU BISERNICA** za uspešno in plodno 10-letno sodelovanje s folklorno skupino Sava Kranj

• **JANKU BAJTU** za požrtvovalno delo v KUD Sava in posebno delo v instrumentalni skupini

• **ANDREJU KOŠIČU** za uspešno, plodno in požrtvovalno umetniško vodenje folklorne skupine Sava Kranj

• **JANEZU KERMELJU** za požrtvovalno večletno organizacijsko delo pri tamburaših BISERNICE

• **BRANETU ŽERJALU** za neumorno spremljanje folklorne skupine in vodenje instrumentalistov

Med dobitniki priznanj je bil tudi umetniški vodja skupine, Andrej Košič.

JUBILEJ FOLKLORNE SKUPINE »SAVA«

Petnajst let vztrajnega in uspešnega dela je za folklorno skupino Sava. Zanj je slišal že vsak ljubitelj folklorne, saj se uvršča v sam slovenski vrh tovrstnih ansamblov.

V teh 15 letih so doživeli številne krize, s katerimi se spopadala vsaka amaterska skupina, še več pa je bilo uspehov in priznanj. To jih vzpodbuja, da vztrajno pri svojem delu, bogatijo program, izboljšujejo kvaliteto in številčno množijo svoje vrste.

V dobro zasnovanem programu, ki naj bi predstavil vse slovenske pokrajine, so se občinstvu predstavile vse skupine, ki so na kakršenkoli način povezane s Savo. Najprej so z belokranjskimi plesi nastopili plesalci, ki so bili leta 1965 ustanovitelji folklorne skupine. Njim so sledili mladi plesalci iz osnovne šole Lucijan Seljak iz Stražišča pri Kranju, ki pridno vadijo ob pomoči plesalcev folklorne skupine, in oktet glasbene šole.

Nove postavitve primorskih plesov so v Sloveniji bolj redke. Kranjčanom se je posrečilo sestaviti prijeten splet. Za zaključek prvega dela so prikazali še ples iz Prekmurja.

Rezijanske plesne ima skupina že več let na sporedu, zato jih znajo sproščeno zaplesati. Vendar pa je petje toliko zahtevno, da je tudi prekaljenim pevkam povzročalo nekaj težav.

Člani folklorne skupine so bili posebno veseli, da so ob jubileju v svoji sredini pozdravili tudi starostno slovenske folklorne, Tončko Maroltovo.

Z venčkom dalmatinskih melodij in pesmi v izvedbi tamburaškega orkestra »Bisernica« in okteta Sava ter s plesi iz Šumadije, se je program odmaknil od prvotne zasnove. V opravičilo jim lahko štejemo le to, da so bili plesi tokrat prvič izvedeni. Z njimi so hoteli prikazati tudi svoj prispevek h krepitvi bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. Plesi so bili dobro zaplesani, vendar pa koreografsko niso delovali kot celota. Tudi Gregorčičeva pesem »Soči« se ni vključevala v program. Veliko bolje so izzvenele recitacije narodnih pesmi, na katere velikokrat pozabljamo v folklornem izročilu, ker sta na prvem mestu ples in pesem.

Med sporedom se je nekajkrat predstavil OKTET SAVA, ki že dobro desetletje sodeluje s folklorno skupino in celovito dopolnjuje njihov program, predvsem s tistimi manj umetnimi prireditvami slovenskih pesmi.

Zaključek nastopa je bil seveda »gorenjski«. Pri tem ni mogoče ničesar oporekati ne mladim osnovnošolcem, ki so z otroško prisrčnostjo in sproščenostjo odplesali gorenjske ples, še manj pa prekaljenim plesalcem Save.

Folklorna skupina Sava je dokazala, da se da z vztrajnim in predanim delom doseči zavidljive uspehe, kvalitetno raven, predvsem pa množičnost. Pravo veselje je pogledati pionirski tamburaški orkester »Bisernica«, ki bo pod spretno roko tovariša Ranta dosegel to, kar so dosegli njihovi vzorniki, ki že nekaj let spremljajo folklorno skupino pri plesu, nastopajo pa tudi samostojno.

Torej ni naključje, da je skupina dobila priznanje Kulturne skupnosti in delovne organizacije Sava, ki s finančno podporo skrbi, da njihovo delo nemoteno poteka. Vsa zahvala pa gre prav gotovo umetniškemu vodji Andreju Košiču, ki s polno mero ljubezni do ljudskega izročila usmerja programsko politiko skupine in skrbi za njeno nadaljnjo rast in bogatitev.

N. T.

SINDIKAT V TOZDU VZDRŽEVANJE

V današnji številki glasila objavljamo nekaj ugotovitev o delu osnovne organizacije sindikata v Vzdrževanju. Poročilo o delu, o katerem so delegati na občnem zboru kritično spregovorili, o uspehih pa tudi pomanjkljivosti v preteklem letu, je eno najboljših izmed več kot tridesetih.

Člani izvršnega odbora so naloge uspešno opravljali, čeprav so se pri posameznikih pojavljale manjše nedoslednosti, kot na primer odločnosti pri uveljavljanju dogovorjenih stališč, občasna premajhna aktivnost oziroma nedoslednost pri izvrševanju posameznih dogovorjenih nalog in tako dalje. Vsak član je imel poleg splošnih, s pravili in statutom določenih nalog, še več akcijskih zadolžitvev in je bil tudi odgovoren za njihovo realizacijo. Tako so bili posamezniki nosilci političnih akcij pri združevanju tozdu Vzdrževanje in tozdu Orodjarne, obravnavo perečih vprašanj v delovnih sredinah, organizacijo tekmovanj in družabnih srečanj in drugih.

Tak način dela je bil uspešen, saj so tako učinkovito uresničevali dogovorjene akcije, sproti pa so spremljali tudi aktivnosti slehernega člana izvršnega odbora.

V preteklem obdobju je bilo veliko govora o samoiniciativnih sindikalnih skupinah, ki bi se morale večkrat sestajati in obravnavati vsa pomembnejša vprašanja v svoji delovni sredini. V prizadevanjih smo samo delno uspeli.

Vzdrževalci menijo, da so njihove sindikalne skupine zaradi vrste vzrokov, tudi subjektivnih, delovale različno in sicer:

Ročna obdelava: samoiniciativnih sestankov ni bilo, posamezniki pa so v vseh organih samoupravljanja zelo aktivni. Večina delavcev sodeluje le kolikor je nujno potrebno. Del krivde pade tudi na sindikalna poverjenika, ki nista dala pobud za sklic sestankov.

Strojna obdelava: imeli so tri sestanke sindikalne skupine, na katerih so obravnavali: nagrajevanje po delu, pogoji dela, organiziranost tozda in odnose. Na vse sestanke so vabili vodje tozda in delavnic ter na enega tudi tov. Jurančičevo iz SKZ. Na splošno velja, da problemi, ki izhajajo iz dela so in da jih premalo in prepočasi rešujemo. Odraz stanja je fluktuacija med strugarji – stalno primanjlovanje le-teh.

Elektro delavnica: sestanke na lastno pobudo so organizirali. Sindikalni poverjenik, vodja delavnice in člani ZK pa bi po našem mnenju morali narediti več pri vključevanju mladih v družbeno politično delo. Mladi so namreč v večini.

Gradbeno-mizarska skupina: sestankov na lastno pobudo ni bilo. Po zaslugi njihovega sindikalnega poverjenika pa so bili delavci redno in v popolnosti seznanjeni s problematiko.

Higienska skupina: med vsemi skupinami je to skupina, ki ima posebne pogoje zaradi razdrobljenosti, zato tudi niso sklicali nobene sindikalne skupine. Z nekoliko truda in sodelovanja vodstva higienske skupine pa bi tudi to bilo mogoče urediti.

Delegati so objektivno spregovorili tudi o težavah pri sicer uspešnem delu osnovne organizacije, ter poudarili, da jih je pri delu ovirala lokacijska razdrobljenost in obremenjenost članov izvršnega odbora s tekočimi delovnimi nalogami. Dogajalo se je, da so večkrat morali nujna, pomembna dela puščati nedokončana, ter sodelovati na seji ali razgovoru, kar je vplivalo na njihovo produktivnost. Po drugi strani pa so kot sindikalni delavci odgovorni članstvu in dolžni sodelovati pri obravnavi gradiv in razlagi stališč, dajati pojasnila in tako dalje. V razreševanje omenjenega vprašanja se je vključilo tudi vodstvo tozda in mehanične delavnice, ter s pozitivnim odnosom do družbenopolitične aktivnosti in razumevanjem omogočalo učinkovito akcijsko delovanje.

Veliko časa so namenili obravnavi odprtih vprašanj in problemov v zvezi z delom in pogoji dela ob preselitvi v nove prostore. Ugotavljajo pa, da kljub številnim pripombam problemi do sedaj še niso bili v celoti realizirani, ter da bo treba k njihovu reševanju resno in odgovorno pristopiti.

Delavci se zavedajo, da bodo pogoji gospodarjenja v 1980. letu še bolj zaostreni, zato bodo morali bolj kot doslej upoštevati določila dogovora in zakona o združenem delu, kjer je opredeljeno nagrajevanje po delu, odgovornost za izvrševanje nalog in opravi in tako dalje.

Za to smo si doslej premalo prizadevali. Nasprotno pa se iz dneva v dan srečujemo z nenagrajevanjem, premalo dodelano organizacijo dela, kar negativno vpliva tako na vzdušje kot na uspešnost tozda kot celote, so poudarili delavci temeljne organizacije Vzdrževanje v sindikalnem poročilu o delu v letu 1979.

P. B.

ZA BOLJŠE GOSPODARJENJE

Delavci v temeljni organizaciji Umetno usnje dobro vedo, kaj pomenijo izguba, sanacijski program. S temi težavami so se v preteklosti krepko borili. Ob koncu poslovnega leta je račun pokazal, da niso več med »zgubašic«. Njihov finančni rezultat je pozitiven, kar jim pomeni zelo veliko, saj so vanj vložili mnogo truda. Morda prav tu tiči vzrok, da so se tudi ustalitenih ukrepov lotili zelo resno in temeljito. Ko so snovali akcijski načrt, so natančno pretresli vse slabosti in pomanjklivosti, ki držijo proizvodnjo ali kako drugače slabijo poslovni uspeh. Vse ugotovitve, pravzaprav akcijski načrt, so pretresli predstavniki družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov, predstavniki delovnih skupin, strokovni sodelavci in vodstvo temeljne organizacije. Akcijski načrt so obravnavali in sprejeli na zborih delavcev skupaj z gospodarskim načrtom za letošnje leto.

Akcije, ki so si jih zastavili, da bi izboljšali gospodarjenje, so oblikovali v devetnajstih točkah. Pri vsaki so opredelili sedanje stanje, si zadali naloge in cilje, zapisali nosilce, določili so rok izvršitve, opredelili stroške, ki bodo potrebni za uresničitev naloge in ocenili tudi vrednost oziroma prihranek, ki ga bo prinesla uresničitev posamezne naloge.

Naloge bi grobo lahko razdelili v dva dela. Prve so interne – uresničitev je odvisna samo od delavcev temeljne organizacije. Zanje so se dogovorili, da jih bodo v celoti uresnili. Drugi sklop nalog pa je takih, da je uresničitev odvisna tudi od številnih zunanjih dejavnikov.

Poudarjajo, da bodo tudi pri teh storili vse, da bi se v čim večji meri uresničile. Med »internimi« nalogami so zelo izrazita prizadevanja za boljši izkoristek delovnega časa, bolj smotno ravnanje s surovinami in energijo ter težnja k boljši kakovosti izdelkov.

Za ilustracijo izvzemimo le nekaj nalog.

V tozdu Umetno usnje ugotavljajo, da odpadki niso določeni in definirani po izvoru nastanka ter v celoti zajeti po delovnih nalogah. Odslej bodo ugotavljali vse vrste odpadkov glede na izvor in količine po delovnih nalogah. Cilj te naloge je zmanjšanje količine odpadkov za 0,25 odstotkov, kar pomeni 700.000 dinarjev prihranka v letošnjem letu. Poleg tega so v akcijski program zapisali, da bodo bolj smotno ravnali z vsemi vrstami surovin, še posebej so izpostavili, v posameznih nalogah tiste, kjer je več odpadka.

Tudi stroji, naprave in delovni čas niso najbolje izkoriščeni. Načrtujejo povečanje storilnosti glede na planirano v gospodarskem načrtu za dva odstotka. To bodo dosegli s povečano disciplino, boljšo organizacijo dela, natančnejšimi plani in sodobnejšo tehnologijo. Cilj te naloge, ki bo stalna, je zmanjšanje fiksnih stroškov in energije na enoto proizvoda. Predviden prihranek znaša dva milijona dinarjev.

Vso pozornost bodo posvetili boljši kakovosti izdelkov, ki je ena od pogojev za uspešnejšo prodajo. To pa je že drugi sklop ukrepov oziroma nalog.

Akcije, kjer so cilji večja poslovnost, boljša prodaja na domačem in tujih trgih, načrtujejo skupaj s sodelavci Save – Commerca.

Delavci temeljne organizacije načrtujejo, da bodo z uresničitvijo akcijskega načrta privarčevali 68,5 milijonov dinarjev (okoli 15 milijonov bodo dosegli z internimi ukrepi, ostalih 50 milijonov pa z uresničitvijo akcij s področja prodaje svojih izdelkov).

Omenili smo že, da so za uresničitev posameznih nalog odgovorni posamezni sodelavci. O poteku akcij bodo vsake tri mesece poročali strokovnemu svetu in delavskemu svetu temeljne organizacije ob polletju in ob zaključku leta pa bodo uresničevanje akcijskega načrta pretresli tudi na zborih delavcev.

Vera Drašak

V UMETNEM USNJU KAŽE NA BOLJE

Proizvodnja umetnega usnja je ena izmed mlajših panog v Jugoslaviji, njeni začetki segajo v leto 1964. V Savi smo o tej vrsti proizvodnje začeli razmišljati leta 1967, ko se je delovni organizaciji pridružil Standard. Tu so tedaj še predelovali naravno usnje, vspešno pa so kovali načrte za razvoj proizvodnje umetnega usnja, ki je imel veliko prihodnost. Proizvodnja tega izdelka ima sorazmerno kratko, a burno preteklost. V letu 1971 je bila proizvodnja sicer znatno manjša, ker pa so delali v zelo zastarelih prostorih, in ker je šlo blago dobro v prodajo, je tedaj ostalo več kot ena milijarda starih dinarjev dohodka. To je bil tudi osnovni razlog, da so se savski delavci odločili modernizirati

sveženj ukrepov za izboljšanje poslovanja v letu 1979.

Ukrepe bi lahko razdelili v tri področja

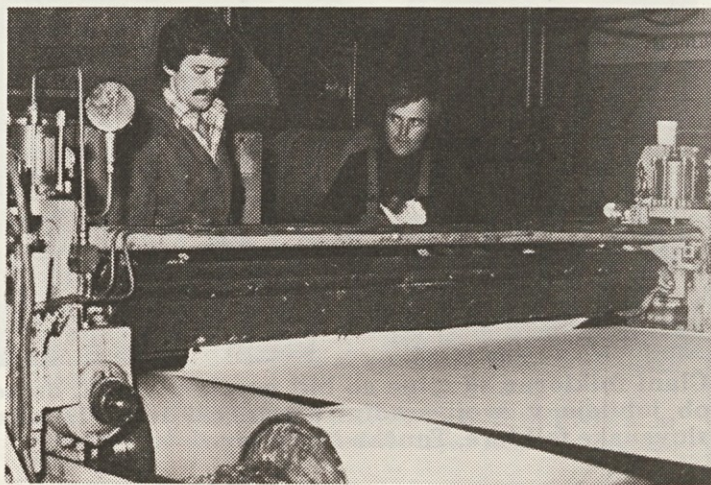
– ureditev odnosov s potrošniki glede na priznavanja dejanskih stroškov za naše izdelke,

– stabilizirati tehnologijo in tehnološki proseg v proizvodnji (surovine, polizdelki, gotovi izdelki),

– odpraviti organizacijske in ostale pomanjklivosti v temeljni organizaciji,

In koliko so v teh prizadevanjih uspeli?

Lani so se v temeljni organizaciji Umetno usnje ob prizadevanjih za boljše gospodarjenje nenehno borili s kadrovskimi težavami. Najhuje je bilo v drugem polletju, ko je bilo pomanjkanje delavcev

proizvodnjo in zgraditi novo tovarno. Perspektive so bile dobre: tedaj je znašal strošek za surovine le 40 procentov cene izdelka.

V letih 1973 in 1974 pa so se gospodarska gibanja doma in v svetu močno spremenila. Naftna kriza je hudo prizadela tudi proizvajalce umetnega usnja, saj je kar 50 odstotkov surovin vezanih na nafto in njene derivate. Cene surovin so narasčale, cene naših izdelkov na domačem trgu pa so ostajale nespremenjene. Težave v prodaji so bile tudi zaradi hude konkurence iz uvoza, ter izgradnje še treh tovrstnih tovarn v Jugoslaviji. To krizno stanje je doživelo svoj vrhunec v letih 1975–1978.

Leto 1978 je bilo za temeljno organizacijo Umetno usnje najbolj kritično v zadnjih desetih letih. Položaj je bil težak. To je pokazala analiza gospodarjenja v letu 1978, pa tudi pričakovanja za prihodnje leto niso kazala na izboljšanje. Zato so ob koncu leta sprejeli

tako pereče, da je bil to eden izmed pomembnih vzrokov za neizpolnjevanje plana proizvodnje. O tem zgovorno pričajo podatki: v letu 1979 so predvidevali 28 delavcev, januarja je bilo zaposlenih 124 delavcev ob koncu leta pa le še 120 delavcev. Tudi podatek, da že tri leta beležijo najvišjo stopnjo fluktuacije, ter da je tudi v letu 1979 znašala 15,6 odstotkov pri sicer tehnološko zahtevni proizvodnji, govori o velikih stroških, ki bremenijo poslovanje.

Proizvodnja

Pri oblikovanju proizvodnih načrtov so v Umetnem usnju težili predvsem k usklajenosti s prodajo. Zavedajo se, da neprodano blago povzroča samo dodatne stroške in slabi gospodarske uspehe.

Proizvodnja v letu 1979 je nekoliko nižja od planirane in znaša 95,1 odstotek. Neizpolnjevanju plana so botrovali predvsem naslednji vzroki:

– V začetku leta 1979 so zavestno postavili operativni

plan proizvodnje nižje kot po letni dinamiki, ker v prvih mesecih niso bili urejene cene gotovim izdelkom. V prvem kvartalu je bila proizvodnja za okoli 300.000 kv. m manjša kot bi bila ta potrebna po enakomerni letni dinamiki plana proizvodnje.

— na domačem tržišču je bila velika konjunktura tekstila za široko potrošnjo. Z ozirom na to je bilo izredno pomanjkanje industrijskega tekstila, kar se je odražalo tudi v materialni bilanci tozda. Pomanjkanje industrijskih tkanin je vplivalo na eni strani na zmanjšanje proizvodnje in neizpolnjevanje planov prodaje, na drugi strani pa so morali potrošniki umetno usnje zaradi izpada naše proizvodnje uvažati iz konvertibilnega področja (čevljarstvo, galanterija)

— v drugem polletju je bila za 20 odstotkov manjša proizvodnja, predvsem zaradi pomanjkanja delavcev v proizvodnji.

— iz omenjenih razlogov tudi ni dosežena planirana produktivnost, vendar je kljub temu za 2,2 odstotka višja kot v letu 1978.

— dosežena raven kakovosti sortimenta izdelkov je znašala 94,28 odstotkov, kar je za 0,45 odstotkov pod planiranim kakovostnim normativom. Nivo kakovosti je bil med letom večkrat analiziran, sprejeti so bili tudi ustrezni ukrepi. Ugotovljeno je bilo, da postavljeni nivo v gospodarskem načrtu ni mogoče doseči ob taki preskrbljenosti s surovinami in tekočimi problemi v proizvodnji. Razveseljivo je predvsem, da se je količina odpadka v primerjavi z letom 1978 zmanjšala in odstotek reklamacij v primerjavi z letom 1978, in sicer za 0,05 odstotkov.

Preskrbljenost s surovinami

Preskrbljenost s surovinami je bila sorazmerno dobra, kar pa ne moremo trditi za nekatere domače surovine. Predvsem izstopa tekstil, in sicer tkanine, ki jih ni bilo moč dobiti zaradi že omenjenih razlogov.

Drugi problem so brez dvoma PVC in mehčala, saj smo pri prvem morali večkrat uporabljati uvoženega, ker je bil domači nekakovosten, pri drugem pa smo bili prisiljeni sami nabavljati osnovno surovino iz uvoza za dodelavo v domačih tovarnah.

Poleg občasnih težav pri dobavi je bila izredno značilna rast cen surovinam. To se je pokazalo že takoj na začetku leta v mesecih: februar, marec, april, kar je brez dvoma posledica gospodarskih gibanj pri predelavi nafte in naftnih derivatov. Značilno je namreč, da je naša materialna bilanca približno 50 odstotno vezana na nafto in naftne derivate, ostalih 50 odstotkov pa je tekstil.

Nekatere surovine so se podražile za 170 in celo 200 odstotkov, kar je močno vplivalo na stroške proizvodnje in dosežen dohodek za delitev.

Materialni stroški

V proizvodnji umetnega usnja v prvi vrsti nastopajo stroški pri porabi surovin in premoženja ter potrošnega materiala. Ti stroški so se sicer količinsko gibal v okviru dosežene proizvodnje, vendar pa pri nekaterih postavkah je indeks porabe v primerjavi z letom 1978 tudi 155 %, kar je nedvomno posledica cene.

Drugi večji strošek predstavlja: energija, vzdrževanje in transport. Pri tej skupini stroškov beležimo izredno visoko rast cen in seveda tudi presežek z ozirom na planirane stroške v tekočem letu. Ostale stroške, ki nastopajo za proizvodnjo umetnega usnja so minimalni in njihova višina le neznatno vpliva na samo poslovanje.

Velik del prihodka tozda je namenjen za pokrivanje dogovorjenih stroškov skupnih sektorjev v okviru DO Sava Kranj in DO SC.

Tozd Umetno usnje nima dovolj poslovnih sredstev za pokrivanje stroškov pri preskrbi surovin in ostalih materialov ter rednih izdatkov za normalno in nemoteno delo v proizvodnji. V ta namen namajema kratkoročne kredite, bodisi eksterne na banki ali pa

interne pri drugih temeljnih organizacijah. Tako v letu 1979 odvoja del dohodka za obresti v višini 11.914.000,— din pri čemer so obresti na interne kredite udeležene z 8,4 milijoni dinarjev.

Prodaja gotovih izdelkov

Povpraševanje na domačem tržišču po naših izdelkih je bilo v letu 1979 bistveno večje kot v letu 1978, zlasti je naraslo zanimanje za zahtevnejše izdelke PU in koagulata. Pri teh dveh skupinah nismo uspeli zadovoljiti tržišča zaradi že omenjenih težav s surovinami.

Prodaja je bila izvršena v višini 36,7 milijonov dinarjev za 35 odstotkov več kot v letu 1978.

Struktura neto realizacije v okviru delovne organizacije Sava Kranj se je povečala za 12,6 na 12,9.

Kakovost celotne prodaje je bila boljša od planirane približno za 18 odstotkov (rabati).

Kljub temu prodaja ni dosegla plana v letu 1979, ki je bil postavljen v višini 39,7 milijonov dinarjev. Zaloge gotovih izdelkov so se sicer zmanjšale v primerjavi z letom 1978, vendar še niso dosegle optimalne ravni.

Plan izvoza je bil sicer dosežen, vendar še zdaleč ne zagotavlja potrebnih deviznih sredstev tozdu za repromaterial.

Investicije

V okviru investicij je potrošenih 2,08 milijonov din sredstev pri čemer je porabljeno za nakup trovaljčnika 1,7 milijonov din.

Iznajditeljska dejavnost

Pri tej dejavnosti je bil dosežen bistven napredek, saj so v letu 1979 obravnavali pet predlogov, od tega so bili trije pozitivno rešeni. Prihranek je znašal 305.000,— din, od česar je bilo okoli 10 odstotkov izplačano prijaviteljem.

Kazalci za izkazovanje rezultatov dela delavcem tozd

Pri analizi kazalcev zasledimo, da je dohodek na delavca 498.732 din, povprečno za delovno organizacijo pa 238.954 din.

Tako visok dohodek sicer potrjuje opravičenost proizvodnje na tej lokaciji, vendar druga številka, ki govori o akumulaciji v primerjavi z dohodkom v odstotkih pa znaša komaj 0,1 odstotka. Tudi čisti dohodek na delavca v višini 137.000 din je zelo visok in še vedno višji od povprečno doseženega v delovni organizaciji 115.386 din.

Iz teh kazalcev sledi še vedno neusklajenost na tržišču med cenami uporabljenih surovin in doseženimi cenami gotovih izdelkov. Stroški surovin in ostali materialni stroški predstavljajo namreč v ceni gotovih izdelkov še vedno več kot 75 odstotkov.

Analiza vseh pokazateljev poslovanja kaže, da je poslovni uspeh v letu 1979 neprimerno boljši kot v letu 1978, vendar še vedno ne zagotavlja optimalnega ostanka dohodka, ki je potreben za celotno pokrivanje stroškov in razširjeno reprodukcijo. Tega se delavci v Umetnem usnju dobro zavedajo. Prav zato v letošnjem letu načrtujejo proizvodnjo bolj zahtevnih izdelkov, ki se ji obeta mnogo večji ostanek dohodka kot pri klasičnem programu. Samoupravno sporazumevanje o združevanju dela in sredstev ter dolgoročno poslovno tehnično sodelovanje ter znatno višji izvoz so zastavljene naloge, ki bodo prispevale k boljšim rezultatom v letošnjem letu.

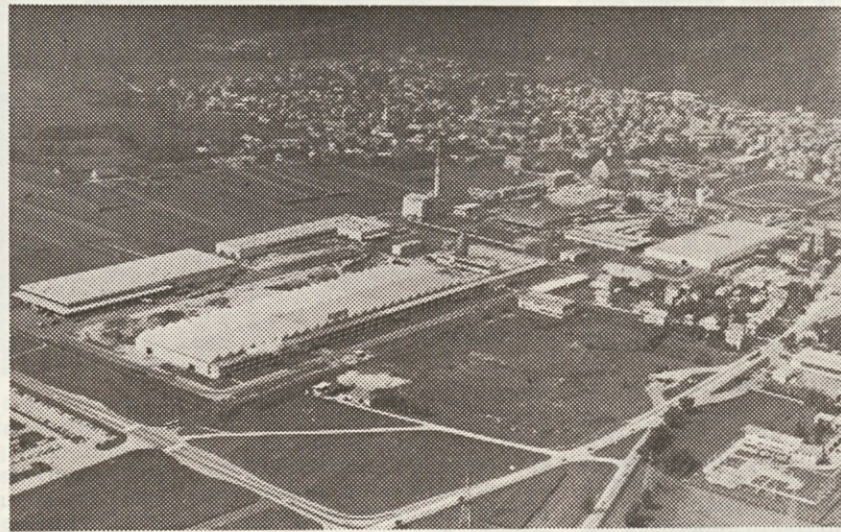
Ostale ukrepe, ki so potrebni za zmanjšanje stroškov proizvodnje in poslovanja, pa so sprejeli delavci temeljne organizacije na zborih delavcev ob sprejemu gospodarskega načrta.

Poslovni rezultati v prvih dveh mesecih letošnjega leta so dobri. Če tudi vnaprej ne bo nepredvidenih težav, bodo tudi ob koncu leta v Umetnem usnju zabeležili znatno boljše rezultate, kot v zadnjih dveh letih.

V. D.

DELA VSKI SVETI TEMELJNIH ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA DO SAVA KRANJ DO SAVA COMMERCE

PREDSEDNIK

Franc Sirc

Stane Huber
Vlajko Ilisič
Pavel Krek
Franc Stare
Jurij Borič
Mišo Čuhalev
Franc Dolhar
Anton Kosec
Janez Likozar
Miloš Čavič
Miro Naglič
Jože Sajovec
Angelca Hribar
Ludvik Mahne
Cvetka Perčič
Anton Traven
Matija Gerbajs

Cveto Vidmar
Alojz Perpar
Milena Petkovšek
Ivanka Valančič
Alojz Zupin
Milan Perne
Alojz Potočnik
Jože Rogelj
Janez Kuralt
Jože Markič
Marjan Stempihar
Darko Jenko
Anton Lah
Gabrijel Mattaweber
Avgust Škrjanc
Jozica Šmuc

PREDSEDNIK

Golob Franc

Marija Čebokli
Milena Kavčič
Boško Kostič
Ljubodrag Markovič
Ljubiša Milenkovič
Franc Mrak
Nihad Mutevelič
Zdravko Pavlin
Ante Perdič
Ivan Peterkovič
Franc Plestenjak
Albina Prek
Helena Rancigaj
Vera Štirn

TAP

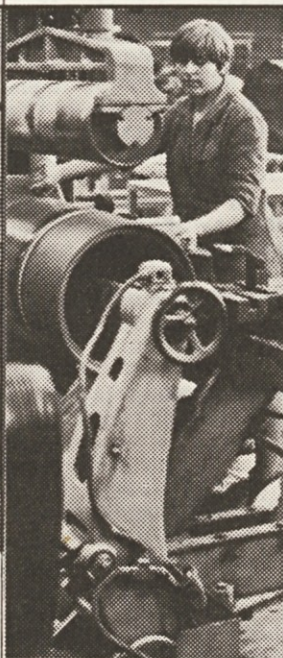
Vaskrsija Hajder
Jernej Polajnar
Jure Erman
Alojz Kavčič
Janez Čemas
Ivan Jenko
Zlatko Petek
Franc Stare
Marjan Grohar
Stefan Klemenc
Mojca Zavrl
Vid Gačša
Dragica Groše
Anica Žlebir
Krstododer
Franc Mlakar
Jožica Čej
Stane Čebašek
Savo Kostič
Janez Perčič

PREDSEDNIK

Stane Huber

GTI

Franc Čebašek
Miha Jagodić
Jože Klemenčič
Janez Bela
Sejdo Bajrovič
Ismet Mušić
Anton Perš
Anton Cvek
Stefan Čuligoj
Slavka Zibner
Jakob Zibert
Dragoslav Jankovič
Franc Jerman
Paula Zore

PREDSEDNIK

Jože Kopač

UU

Miloš Čavič
Janez Gajser
Slavko Groše
Mato Jurič
Marjan Mestinšek
Franc Vene
Franc Podjed
Jože Sajovec

PREDSEDNIK

Miro Naglič

VLP

Ljubinka Ašanin
Radivoj Babič
Andrej Balantič
Brane Belcjan
Blagoje Bojanič
Stanka Gonz
Franc Kristanc
Bernarda Martinovič
Barbara Povšnar
Milka Zerovnik

PREDSEDNICA

Cvetka Perčič

TI-KI

Milka Dragan
Ciril Erce
Franc Grošelj
Jože Kozjek
Anica Kraner
Milenko Novovič
Cveta Sušnik
Brane Velkavrh

PREDSEDNIK

Franc Ažbe

RKV

Pavla Arh
Lojze Erpar
Pavla Fincov
Nace Potočnik
Mimi Vrabec
Martin Plestenjak

PREDSEDNICA

Francka Plestenjak

LM+E

Cvetka Čeh
Janez Golob
Slavka Kosi
Cilka Mrak
Ivanka Valenčič
Martin Zevnik

PREDSEDNIK

Alojz Zupan

VZDR

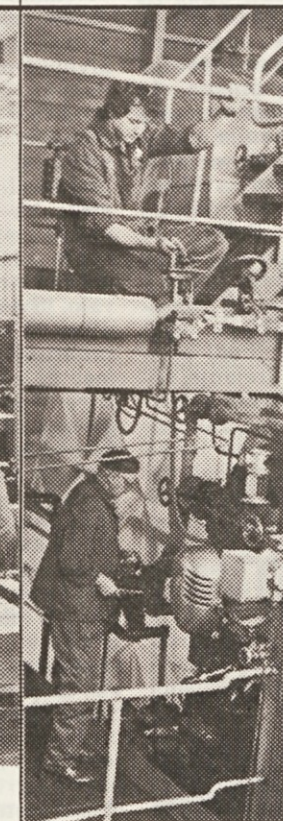
Franc Arh
Marjan Čeferin
Jože Cesen
Martin Dolanc
Cvetka Hočevar
Brigita Jenko
Janez Medič
Alojz Potočnik
Rozalija Smogavec

PREDSEDNIK

Vinko Jeram

EN

Zlatko Bobnar
Jože Finžgar
Jože Grah
Ivan Horvat
Pavel Starič
Jože Valjavec

PREDSEDNIK

Andrej Jereb

IC

ZBOR DELAVCEV

PREDSEDNIK

Mihael Petek

DSSS

Anton Rozman
Jože Viharnik
Viktor Križnar
Franc Furlan
Franc Pogačnik
Barbara Šmid
Dragi Abramovič
Alojzija Bašar
Zdravko Konjar
Anton Košnjek
Stefan Luštrek
Franc Feher
Branko Fajdiga
Miha Teul

PREDSEDNIK

Vlado Lah

KRAJEVNA SKUPNOST PLANINA: Z DOBRO VOLJO SE DA VELIKO STORITI

Delovni človek je samoupravno organiziran v dveh osnovnih celicah — v organizaciji združenega dela in krajevni skupnosti. Medtem ko samoupravljanje v delovnem okolju razvijamo že več kot tri desetletja, so bili do nedavnega samoupravni odnosi v krajevni skupnosti zapostavljeni, čeprav v njej preživimo več kot pol svojega življenja.

V zadnjem času je bil dosežen napredek pri uresničevanju določil ustave, ki opredeljujejo samoupravni delegatski sistem v krajevni skupnosti. Zanimalo nas je, kako poteka delo in življenje v krajevni skupnosti. O tem smo se pogovarjali s tovarišem Francem Žumrom, predsednikom krajevnega skupnosti Planina, in sekretarjem, tovarišem Jožem Perkom.

V krajevni skupnosti Planina, ki je največja v občini Kranj, živi skoraj 8500 krajanov. Med njimi je več kot 200 savskih družin, pridružili pa se jim bodo tudi savski delavci, ki bodo stanovali v novem samskem domu.

Planina je novo naselje. V nekaj letih je bilo treba uveljavljati tako samoupravno in delegatsko organiziranost, ki omogoča krajanom sodelovanje oziroma odločanje o uresničevanju skupnih interesov — odnosih med stanovalci urejanja okolja, novih gradnjah, komunalni ureditvi in številnih drugih vprašanjih.

Trenutno deluje 113 zborov stanovalcev s svojimi izvršilnimi organi — hišnimi sveti. Večina med njimi dobro dela, uspešno rešujejo tekoče problematiko in druge naloge. Manjši del zborov stanovalcev pa je takih, ki se še »iščejo« in tem je treba pomagati, saj se srečujejo s številnimi težavami.

Od tega, da so v posameznem bloku družine iz različnih jezikovnih področij, da so »novi« in se med seboj še ne poznajo dovolj dobro, pa problemov pri vzdrževanju oziroma čiščenju skupnih prostorov in »višku prebivalcev«, to je tistih, ki niso prijavljeni in občasno prebivajo pri prijateljih.

Člani sveta krajevnega skupnosti imajo vseskozi polne roke dela. Med drugim obravnavajo vprašanja s področja urbanistične ureditve, družbene samozaščite in ljudske obrambe, kadrovske zadeve, gradiva upravnih organov Skupščine občine Kranj in mnoga druga. Tesno pa sodelujejo tudi z delegacijo v zboru krajevnih skupnosti, delegacijami v interesnih skupnostih in predstavniki družbenopolitičnih organizacij.

V času, ko si vsakodnevno prizadevamo za čisto okolje ima še posebno odgovorno nalogo svet za varstvo okolja. Člani omenjenega organa obravnavajo predvsem onesnaževanje zraka in okolja v krajevni skupnosti, ter se zavzemajo za ustrezno rešitev tega, vedno večjega problema današnjega časa. Poleg številnih kranjskih tovarn, ki še nimajo prečiščevalnih naprav, je glavni »krivec« za onesnažen zrak toplotna v sami krajevni skupnosti. Tudi očiščevalne akcije in urejanje zelenic ter drugih površin v krajevni skupnosti so njihova skrb. Da se ob akcijah lahko zaplete že zaradi malenkosti priča primer, ki se je zgodil pred kratkim, ko je bilo treba odstraniti sneg iz parkirnih prostorov. Voznik je odstranil sneg, da bi lahko parkiral svoje vozilo. Njegovo odsotnost je izkoristil sosed, ter avto parkirnil na očiščeno mesto, kasneje pa so lahko številni stanovalci

poslušali dialog, ki ne sodi v ta zapis.

Nemalo težav je bilo in delno so še pri preskrbi krajanov s potrošnim blagom, predvsem živili. Dogajalo se je namreč, da so nekateri posamezniki kupovali živila in druge izdelke v velikih količinah, odvisno od govoric »da bo tega zmanjkalo, da bo dražje«, ne glede na potrebe sosedov, za katere je zaradi takega obnašanja blaga za vsakodnevno porabo resnično primanjlovalo. Svet za zaščito potrošnikov si vseskozi prizadeva za razširitev trgovske mreže, s čimer bi povečali izbiro in kakovost potrošnega blaga. Dogovarja se o količinah blaga za vsakodnevno porabo, v dogovoru s prodajnimi organizacijami preprečuje pretiran nakup, ter teži k tem, da bi bil nakup oziroma potrošnja ustaljena.

Pri nesoglasjih oziroma tožbah, ki jih v tako veliki krajevni skupnosti ni malo, posreduje poravnalni svet, ki je v bistvu prvostopenjsko sodišče. Spore obravnava v dveh senatih, o odločitvah pa obvešča temeljno sodišče. Pri obravnavi ne morejo sodelovati člani sveta, ki so v sorodstvenih ali drugih tesnih stikih s strankami in bi lahko bili zaradi tega pristranski. Prav tako člani sveta ne morejo biti krajani, ki opravljajo naloge na področju družbenega varstva in sodstva. S takim načinom imajo na Planini dobre izkušnje, če navedemo samo to, da se ne plačuje prispevka, da se krajani skušajo sami dogovoriti o spornih vprašanjih ter da so za to sami odgovorni.

Omeniti moramo tudi komisije pri svetu krajevnega skupnosti, ki zaradi obsežnosti in

specifičnih vprašanj, delujejo na posameznih področjih, kot so socialno varstvo in skrbstvo krajanov, otroško varstvo, kulturna dejavnost, priznanja in odlikovanja ter številne druge naloge.

Med krajani je največ zanimanja za dokončno ureditev naselja, še zlasti otroškega varstva. Trenutno je v varstvu skoraj 600 otrok, za okrog 450 pa ni prostora. Komisija za otroško varstvo vsako leto obravnava okoli 60 prošenj in skuša najti najustreznejše rešitve oziroma prostore v drugih vrtcih. Letos na primer vozi en avtobus otroke v vrtec v Naklo, nekateri so v Strazhišču in tako dalje. Položaj se bo znatno izboljšal z izgradnjo novega vrtca in dozidavo k že obstoječim, kjer bo lahko v varstvo sprejetih okrog 250 otrok.

V skupščinski sistem se krajevna skupnost povezuje z delegacijami v skupščinah interesnih skupnosti in zboru krajevnih skupnosti občine Kranj. Zaradi lažjega in boljšega dela, delegati obravnavajo predloge in gradiva skupaj s člani komisij, ki delujejo na tistem področju, če je potrebno pa pri obravnavi sodeluje tudi delavec strokovne službe interesne skupnosti. Tudi sicer so delegati bolj delovni kot v naši delovni organizaciji, saj je poprečna udeležba na sejah več kot 70 odstotna.

Naj ob koncu poudarimo, da so k uspešnemu delu krajevnega skupnosti veliko pripomogli tudi Savčani. Več kot trideset naših sodelavcev aktivno deluje v raznih organih in opravlja najodgovornejše naloge, predvsem v svojem prostem času.

Peter Bogataj

KULTURNO SNOVANJE MLADIH

Pri svetu konference ZSMS Sava je več komisij, ki se ukvarjajo z različnimi interesnimi aktivnostmi mladih. Ena od takih komisij je tudi komisija za kulturo.

S predsednico komisije, Martino Debeljak, sem se pogovarjal o vlogi, o delu in o problemih te komisije, ki jo sestavljajo še trije člani: Lidija Bajželj, Marinka Vreček in Tatjana Kristan.

Koliko časa si že predsednica komisije za kulturo?

V Savi sem zaposlena šele slabi dve leti. Funkcijo predsednice komisije za kulturo sem prejela lansko leto junija, točneje po svojem prvem sestanku sveta konference ZSMS Sava. Na svojem prvem sestanku pravim zato, ker sem tudi funkcijo predsednice osnovne organizacije FRS prejela malo pred tem.

Dve funkciji naenkrat – pa je šlo?

Bilo je kar veliko naenkrat. Vendar je steklo. Delovne in organizacijske izkušnje sem imela že od prej. V krajevni skupnosti sem se in se še ukvarjam z ljubiteljskim igranjem pri KUD »Simon Jenko« Trboje, zato sem pri delu lahko koristno uporabila pridobljene izkušnje. Pomagali pa so mi tudi ostali člani komisije. V tem obdobju smo organizirali kviz ob 29. novembru in še nekaj praznov ob pomembnih praznikih.

Organizirali ste proslave in sodelovali pri raznih organizacijah. Vendar menim, da komisija nima samo tega namena?

Seveda ne. Na zadnji programski konferenci smo sprejeli sklep, da moramo poživiti in popestriti delo mladih v osnovnih organizacijah in komisijah. Zato smo se domenili tudi v naši komisiji, da bomo razširili in povečali našo aktivnost.

Naša stalna naloga naj bi bila povezava z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami v delovni organizaciji,

predvsem pa s Kulturno umetniškim društvom. Izven Save pa bomo imeli še naprej kulturne stike z vojakmi iz vojašnice Stane Žagar. Organizirali bomo proslavo ob 8. marcu (skupaj s KUD), ki bo ob prazniku žena predvajana po ozvočenju. Pripravili bomo osrednjo proslavo ob 27. aprilu in 1. maju, za vse člane delovne organizacije. V jesenskem času, 29. novembra, pa bo zopet kviz na temo 30 let samoupravljanja in 60 let delovne organizacije Sava.

Kako pa boste proslavili letošnji jubilej, 35 let mladinske organizacije v Savi?

Najprej je bila načrtovana proslava, vendar smo iz stabilizacijskih vzrokov spremenili program. Tako bo sedaj samo slavnostna seja sveta konference ZSMS Sava. Na tej seji bodo podeljena tudi priznanja in značke najboljšim mladim delavcem samoupravljalcem.

Če pogledam, kakšen program ste si zadali, si težko predstavljam, da boste to lahko izvedli samo štirje člani komisije.

Ne, tega pa komisija v sedanjosti sestavi ne bi zmogla. Zato smo na programski konferenci sprejeli tudi sklep, da naj bi v vsaki osnovni organizaciji mladih v Savi določili »referenta za kulturo«. Referent naj bi v svoji osnovni organizaciji zbiral – organiziral mlade, ki se zanimajo za delo na kulturnem področju. Na tak način bi prav gotovo povečali število aktivnih članov komisije.

Že prej si omenila, da je v bodoče vaša stalna naloga tesno sodelovanje s KUD Sava. Ali z društvom že dalj časa sodelujete?

Tudi to nalogo smo si v takšni obliki zadali šele letos na programski konferenci. KUD in komisija za kulturo imata v temeljih enake naloge in namene: kulturno osveščati, učiti in družiti delovne ljudi. Tako se dve takšni organizaciji pri svojem delu »pokrivata«. Večkrat isti ljudje delajo pri obeh organizacijah. Sodelovanje bi torej pripomoglo k boljše organiziranosti in bolj kakovostnim prireditvam. Obenem pa bi se tudi finančno dopolnjevali, kar bi obojim zmanjšalo izdatke. Na ta način bi tudi »kulturniki« prispevali k stabilizaciji in varčevanju.

S KUD smo se domenili, da bomo naredili program sodelovanja v tem smislu, da bi skupaj pripravili prireditve. Vemo, da je KUD številna in kvalitetna folklorna skupina s pevci in tamburaši, tako bi jih mi z recitacijami in podobnimi nastopi dopolnjevali – oni pa nas.

Govorila sva o namenu komisije, o delu in o aktivnosti. Zanima me pa, kakšno mnenje imaš kot članica kolektiva o kulturnem življenju v Savi, glede na različno strukturo zaposlenih.

Lahko bi rekla, da se o pestrem kulturnem življenju v Savi ne moremo pogovarjati. Pri nas imamo zaposlene iz različnih republik in je zato tudi velika potreba po kulturnem življenju. Mislim, da bi se o tem tudi v drugih družbenopolitičnih organizacijah morali dosti več pogovarjati. Komisija je sodelovala pri nabavi abonmajskih kart za Prešernovo gledališče in filmsko gledališče. Vem, da to ni dovolj in bi morali mlade delavce vključevati v kulturno delo, da bi se sami udeleževali – ustvarjali. Upam, da bodo referenti za kulturo v osnovnih organizacijah delno le premaknili vso stvar.

Veliko se pogovarjava o teh referentih za kulturo. Kakšno nalogo naj bi torej imeli?

Kot sem že prej omenila, naj bi takšen referent v svoji osnovni organizaciji zbiral okoli sebe in vključeval mlade v delo komisije za kulturo in v kulturno gibanje v delovni organizaciji. Menim, da je pri nas del mladih, ki se ljubiteljsko ukvarjajo z različnimi vejami kulturnega udejstvovanja. Lahko bi se zgodilo, da bi se v Savi zbrala skupina likovnikov, pesnikov, recitatorjev, igralcev in tako dalje, ki bi samostojno delali.

Ljudje so različnih značajev in različnih sposobnosti, mislim, da je različno kulturno izražanje posameznika. Ali ste pri komisiji že kdaj razmišljali, kako bi zbrali čim več enakih želja mladih po kulturnem doživljanju – mogoče z anketo in podobno?

Mislim, da bi nam anketa ali vprašalnik precej razjasnila »skrite« želje mladih po kulturnem ustvarjanju. Takšno anketo bi lahko izvedli skupaj z informiranjem in bi vprašalnik izšel kar v Informatorju. Upam, da se bo že po objavi tega članka, kdo od mladih predramil in bo razumel ta razgovor kot poziv k sodelovanju. Vsakega takega sodelavca bi komisija z veseljem sprejela k sodelovanju.

Zdaj pa še nekaj bolj osebnega. Si predsednica osnovne organizacije mladih v FRS, predsednica komisije za kulturo pri svetu konference, igraš v amaterski igralski skupini pri KUD »Simon Jenko« v Trbojah... Seveda poleg redne službe. Ali ti ostane še kaj prostega časa?

Seveda mi ga ostane – saj mi ga mora! Študiram še izredno na I. stopnji ekonomske fakultete v Ljubljani. Študij pa tudi zahteva čas...

Se bi se lahko pogovarjal z Martino, vendar jo nisem hotel več zadrževati in ji krasti že tako skopo odmerjenega prostega časa. Mislim, da ima, kljub vsem svojim zaposlitvam, še svoje »mladostne konjičke«, kot vsakdo. O tem pa je molčala, kajti to je res samo njena stvar.

Rudi Zevnik

V TOVARNI AVTOPNEVMATIKE SO PRESEGLI PREDVIDENE PRIHRANKE

Ustalitvena prizadevanja v naši delovni organizaciji niso novost. Že vrsto let v posameznih temeljnih organizacijah oblikujejo programe s katerimi načrtujejo boljše gospodarjenje.

V temeljni organizaciji Tovarna avtopnevmatike so si lani zastavili vrsto ciljev, ki so jih tudi ovrednotili. Akcijski program za izboljšanje poslovnih učinkov v letu 1979 so celo presegli in ustvarili za 22,6 milijonov dinarjev prihrankov. To so dosegli predvsem z izboljšanjem tehnologije pri popravilu avtomobilskih plaščev za nogo, povečanju proizvodnje potrošniških avtomobilskih zračnic ter z znatnim zmanjšanjem odpadka jeklenega korda in stiskanja zmesi. Nekoliko slabše je bilo z uresničitvijo razvojno tehnoloških racionalizacij, saj so s tem realizirali le 16,7 odstotkov predvidenega celotnega prihranka.

ŠOLANJE UČENCEV POKLICNIH ŠOL KOVINSKE IN ELEKTRO STROKE V USMERJENEM IZOBRAŽEVANJU

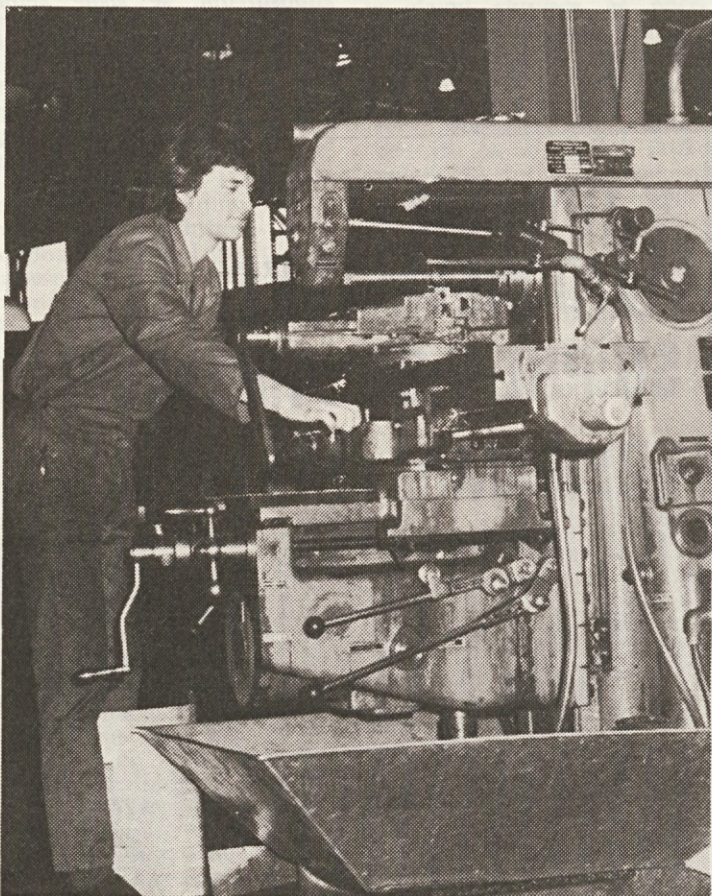
Vsem Savčanom je znano, da v okviru tozda Izobraževalni center deluje Poklicna gumarska šola. Dosti manj pa je znano, da je na praktičnem pouku v naši delovni organizaciji tudi 44 učencev kovinarske in elektro stroke. Ti učenci imajo praktični pouk v naših delavnicah (mehanična delavnica, elektro delavnica, puškarna) na delovnih napravah in strojih, ki jih bodo v svojem poklicu uporabljali pri delu.

Teoretični del pouka imajo učenci na ustreznih poklicnih šolah: ključavničarji, strugarji, rezkalci, orodjarji, puškarji, finomehaniki in obratni elektriki na Poklicni šoli v Kranju, monterji ogrevalnih naprav na Poklicni gradbeni šoli v Ljubljani oz. v Domžalah in graverji na Poklicni šoli v Celju (v skupini zlatarjev). Doslej smo s temi učenci sklepali učne pogodbe.

V tekočem šolskem letu imamo naslednje število učencev po letnikih:

	I.	II.	III.
ključavničar	1	3	1
strugar	1	3	3
rezkalec	1	2	0
orodjar	2	4	1
graver	1	1	1
puškar	3	1	1
finomehanik	1	1	0
ključavničar	1	3	1
strugar	1	3	3
rezkalec	1	2	0
orodjar	2	4	1
graver	1	1	1
puškar	3	1	1
finomehanik	1	1	0
monter ogrevalnih naprav	1	1	1
obratni elektriki	3	2	4
skupaj	14	18	12

Ker s prihodnjim šolskim letom prehajamo na usmerjeno izobraževanje, bo precej sprememb v načinu šolanja. Učenci drugega in tretjega letnika se bodo do zaključka šolanja izobraževali po dosedanjih učnih načrtih, učenci prvega letnika pa po novih učnih načrtih.

V šolskem letu 1980/81 bomo za poklice v kovinski in elektro usmeritvi sprejeli učence, in sicer za naslednje poklice:

– strojni ključavničar	3	– rezkalec	1
– orodjar	2	– obratni elektriki	3
– brusilec	1	– puškar	4
– strugar	4	– puškar-kopitar	2

Vpis v prvi letnik se bo začel predvidoma v začetku aprila. Učenci in njihovi starši bodo letos v težjem položaju kot prejšnja leta, ker je nova, usmerjena šola in vpis v prvi letnik za njih še precejšnja neznanka. Na osnovnih šolah bodo organizirali o tem razgovore z učenci osmih razredov in njihovimi starši (ponekod so jih že). Pripravljena pa bo tudi posebna brošura, kjer bodo učenci in starši lahko dobili informacije o možnostih izobraževanja.

Pomembno v usmerjenem izobraževanju je, da je program posameznih usmeritev na začetku povsem enak na vseh šolah, ki bodo izobraževale za neko usmeritev. Učenec bo imel z vsake šole enake možnosti nadaljnega izobraževanja in specializacije, ne glede na to, ali je bila ta šola doslej poklicna ali tehniška.

Prehodnost med posameznimi smermi v okviru ene širše izobraževalne usmeritve bo torej mnogo večja, kot je bila dosedanja prehodnost med šolami za posamezne sorodne poklice. Obenem pa bo vsaka izobraževalna usmeritev gradila izobraževalni sistem tudi navzgor do najvišjih stopenj izobraževanja. Tako bo vsak sposoben učenec imel možnost nadaljevati šolanje.

Novo bo tudi to, da bodo imeli učenci v prvem in drugem letniku splošno izobraževalne predmete in le po dva tedna delovne prakse, v tretjem letniku pa predvsem strokovne predmete in delovno prakso v usmeritvi, za katero se bodo odločili.

Učenci oziroma starši otrok, ki se zanimajo za izobraževanje v teh strokah in želijo delovno prakso opravljati v naši delovni organizaciji ter se po zaključnem šolanju zaposliti pri nas lahko dobijo podrobnejše informacije v tozdu Izobraževalni center (pri Julki Šavs, telefon 569).

Razpis bo objavljen v drugih sredstvih javnega obveščanja in v časopisu Sava.

J. Š.

POROČILO O DELU ODBORA ZA INFORMIRANJE (1978–1979)

Odbor v sedANJI sestavi se je prvič srečal 7. 3. 1978. Da bi lahko uspešno pričeli delati, smo najprej sestavili program dela oziroma smernice, ki naj bi se jih v čim večji meri držali v teh dveh letih.

S tem poročilom želimo podati kratek pregled o realizaciji postavljenih nalog.

Vsi člani odbora, razen delegata iz Gumenja tehničnih izdelkov, so bili zelo zainteresirani in angažirani. K vsem nalogam smo pristopili s polno mero odgovornosti in kritičnosti, ki je bila nujna za kvalitetno realizacijo.

Delo odbora je slonelo zlasti na angažiranju delovnega okolja iz katerega izhajajo delegati, na vzpodbujanju k informativni dejavnosti. Pozitiven rezultat te naloge kaže pregled članov, objavljenih v tem mandatnem obdobju (objavljen v 23/24 številki glasila Sava).

Zavzemali smo se za objektivno, predvsem za pravočasno in aktualno informiranje. V precejšnji meri nam je to uspelo, v nekaj primerih pa smo bili tako Odbor kot tudi Oddelek za informiranje neefektivni (primer problema deviznih sredstev in surovin, o katerem so poročala vsa sredstva javnega obveščanja prej kot naše glasilo).

V celotnem mandatnem obdobju smo se zavzemali za širše sodelovanje in zastopnost vseh članic sozda. Šele v zadnjem četrtletju nam je uspelo k sodelovanju pritegniti Totro in KTM, z Vulkanom in Rumo pa še vedno ni ustrezne oblike sodelovanja, kljub temu, da je v pravilniku za informiranje v členu 47 točno opredeljeno, na kakšen način naj poteka izmenjava informacij in kdo je za to odgovoren.

Komiteji za SLO IN DRUŽBENO SAMOZAŠČITO

V začetku letošnjega leta smo v naši delovni organizaciji začrtali program aktivnosti v obrambnih pripravah tozgov, delovne skupnosti in celotne delovne organizacije. Odbori za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito ter komiteji za SLO in D. S. delujejo v skupnih aktivnostih od junija 1979., ker smo pričakovali, da bo konec leta 1979. sprejet nov zakon o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti. Usklajevalni postopek sprejemanja novega zakona se je zavlekel, tako da bo nov zakon predvidoma sprejet do junija meseca letos.

Z oziroma na to, da so bile v naši DO v času od 17. 2. do 20. 2. 1980. volitve izvršilnih organov samoupravnih organov, smo se dogovorili, da odborov za LO in D. S. ne bomo imenovali za naslednjo mandatno obdobje, ker jih nov zakon ne predvideva. Njihovo vlogo so prevzeli komiteji za SLO in D. S., čeprav še niso zakonsko polnomočni.

Komiteji so sprejeli akcijski program in med prvimi nalogami je bila izdelana varnostno-politična ocena situacije v tozdi in DSSS. Splošne ugotovitve vseh komitejev so dokaj ugodne, kar kaže na dobro varnostno situacijo v DO.

Izdelovanje načrtov vojne proizvodnje je ena najvažnejših nalog v prvem kvartalu. Osnova za izdelavo in ažuriranje teh načrtov so pogodbe z našimi dobavitelji in kupci v vojnem času. Istočasno poteka izdelovanje rezervnega gospodarskega načrta za proizvodnjo in storitve v vojni ali neposredni vojni nevarnosti. Omenjene akcije potekajo v vseh delovnih sredinah posebej pa v službah operativne priprave proizvodnje, kadrovske in finančnega sektorja.

Na zadnjih sejah koordinacijskega komiteja za SLO in D. S. se je pokazala potreba po tesnejšem povezovanju z vsemi zunanjimi izvajalci del v naši delovni organizaciji, predvsem na področju skupnega dogovarjanja o varnostno politični situaciji in delovanju v izrednih razmerah.

Storjeni so že prvi koraki na tem področju in pričakujemo še večje sodelovanje tudi na ostalih področjih vsakdanjega dela.

Vladimir Lacko

Zavzemali smo se za nove rubrike kot so:

Kaj je novega in Vprašanja — odgovori. Kljub večkratnim poizkusom nam to ni uspelo vpeljati kot stalno obliko informiranja. V prvem letu našega mandata smo s strani INDOKA dobili vrsto informacij, v zadnjem letu pa so te informacije skoraj izostale. Za vzdrževanje stalnih stikov je bil zadolžen Oddelek za informiranje, ki pa te kontinuitete ni zagotovil.

Kadrovskega sektorja je pripravil analizo bralnosti časopisa. Rezultat analize je bil eden od vodil za pripravo prispevkov v letu 1979. Predvsem smo se zavzemali za čim večje število informacij iz direktne proizvodnje. S pretokom informacij iz proizvodnje ne moremo biti zadovoljni. Pomanjkanje angažiranosti samih zaposlenih v proizvodnji smo skušali premestiti s predstavitvami tozgov oziroma ožjih delovnih sredin, z razgovori z delavci, vendar se zavedamo, da to ni bila najboljše rešitev.

Vse premalo je bilo akcijskih ukrepov v podajanju neposrednih in najaktualnejših vprašanj s področja, ki v danem trenutku zaposlene najbolj zanima.

Zavzeli smo se za pogostejšo objavo kadrovske tematike tako problema fluktuacije, kadrovske spremembe — na to temo smo želeli, da se odpre posebna občasna rubrika. Vsaj predstavitev sodelavcev, ki so prevzeli ključne naloge v naši delovni organizaciji, kakor tudi ostalih področij, ki sodijo v kadrovskega sektorja — letovanja, zasedenost doma na Pokljuki in tako dalje. Z oddelkom za informiranje smo se dogovorili za uvedbo pismenih zadolžitve, vendar razen v enem primeru ni bila izvedena. Zato menimo, da bo tudi nov odbor moral vztrajati na zahtevi po boljši obveščenosti in zahtevati od sektorjev oziroma služb, ki so dolžne posredovati določene informacije, da to v bodoče tudi res izvajajo.

Prav tako moramo že mi doseči, da bo zapisnik sestanka odbora za informiranje pisan v taki obliki, da ga bomo lahko posredovali tudi vsem tistim, od katerih želimo imeti informacije ali odgovore na zastavljena vprašanja. Zapisnik ne sme biti samo zbir člankov, ki naj se objavijo v naslednji številki ter zbir idej za prihodnje številke, temveč mora vsebovati tudi vse pripombe, ki jih izrečejo delegati in s katerimi želijo konstruktivno vplivati na izboljšanje informiranja. Menimo, da je bila ob nastopu našega mandata funkcija tega odbora premalo definirana, in da smo res šele v zadnjem delu mandata izdelali bistvene zadolžitve in naloge.

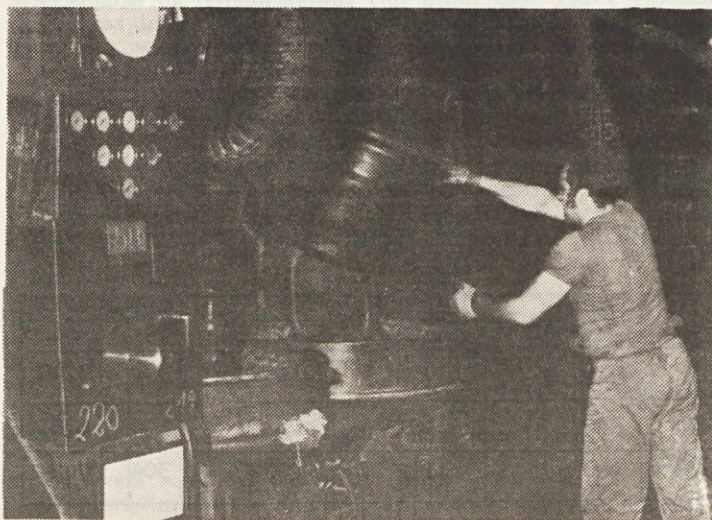
Vse prevečkrat se je dogajalo, da so naše zahteve v samem oddelku za informiranje naletele na gluha ušesa oziroma niso bile prenešene dalje ali pa ni bilo odgovora nanje. Zato moramo v bodoče že v zapisnikih opredeliti točne sklepe in jih kot take posredovati vsem odgovornim. Kajti informiranje je in mora ostati temeljna pravica vseh zaposlenih.

Vse premalo je bilo tudi kritičnih člankov, velikokrat je bil dan izziv z določenim člankom, vendar odgovora ali vprašanj ni bilo. Nikoli nismo imeli ne želje, niti si nismo prisvajali pravice, da bi katerikoli članek, ki je objektivno kritičen, zadržali in ga ne objavili. Vedno smo usklajali mnenje o člankih, ki naj se objavijo, med vsemi člani odbora in oddelka za informiranje.

Predvsem pa moram poudariti dobro sodelovanje odbora za informiranje z mladinsko organizacijo, od katere smo dobili zares izdatno pomoč. Tako sodelovanje želimo v bodoče od vseh.

V zaključku naj poudarim, da smo si prizadevali, da bi tudi odbor poleg oddelka za informiranje čim več prispeval k dobri informiranosti vseh članov sozda Save.

odbor za informiranje

NAŠ TRANSPORT

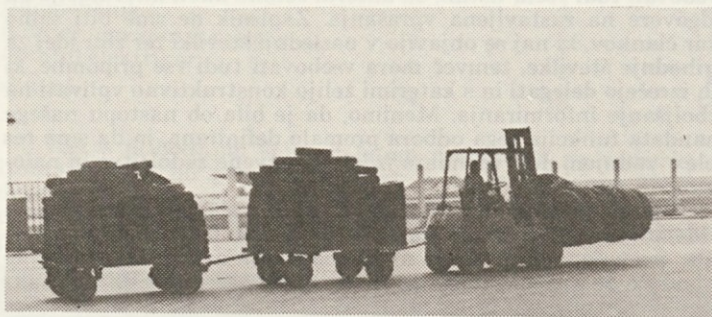
V letošnji prvi številki našega glasila smo lahko prebrali daljše razmišljanje o možnostih ureditve transporta v Savi. Zapis je bil povzetek seminarskega dela in v njem avtor na idealen način pristopa k rešitvi problema transporta surovin in gotovih izdelkov na relaciji železniška postaja—delovna organizacija—železniška postaja. V podkrepitev trditve naj navedem le nekaj izhodišč:

- Analiza temelji na domnevi, da surovine prihajajo enakomerno,
- zagotovljena mora biti tudi enakomerna prodaja gotovih izdelkov, torej tudi enakomeren odhod naših izdelkov,
- Pisec predvideva, da se kar 94 odstotkov blaga lahko paletizira.

Na podlagi teh izhodišč, upošteva tudi obstoječe podatke (količina tovora, oddaljenost, koeficient praznega teka vozila, statične obremenitve vozila in podobno) je pisec predvideval optimalno rešitev z dvema vozili s poprečno statično obremenitvijo 8 ton, ki bi bili sposobni prevažati tovorni kason dimenzije 6100 × 2425 cm. Tako bi morala imeti registrirano nosilnost, ki je znatno večja od poprečne. Upošteva dimenzije tovrnega kasona in tovorov, ki se pretakajo v delovno organizacijo in iz nje, bi morala nosilnost znašati 12 ton!

Ob tem pa so še drugi realni faktorji, ki jih moramo upoštevati. Med najpomembnejšimi je vsekakor enakomernost dohoda in odhoda. Vprašljivo je namreč, če lahko nabavna ali prodajna služba zagotovi optimalno enakomernost. Upoštevati moramo številne dejavnike, ki vplivajo nanjo. Med njimi je le nekaj takšnih, na katere lahko vpliva delovna organizacija. Problemov je torej veliko in zahtevalo bi preveč prostora, da bi vse naštel.

Pri palatiziranju v dovozu smo v celoti odvisni od pošiljatelja — prodajalca. Take palete, kakršne dobimo, moramo raztovoriti na najprimernejši in najhitrejši način.

Odvoz-nakladanje

Pri odvozu oziroma prodaji pa nastaja problem, kako paletizirati naše glavne izdelke — avtomobilske plašče. Obstoječe standardne palete so neekonomične, palete bi bile slabo zasedene, poleg tega pa gre v vagon Gbs s prostornino 33 kv. m. zelo malo takih palet. Prav tako so za transport neuporabne železne palete, ki jih uporabljamo v našem skladišču. Pisec v analizi govori o »ustrezni paleti«, ki mora imeti standardne dimenzije, lahko pa je izdelana iz različnega materiala. Vendar take palete zaenkrat ni možno zaslediti v dostopni strokovni literaturi. V analizi je omenjen tudi ustrezen zaboj. To pomeni, da mora biti optimalno zaseden, zunanje dimenzije pa morajo biti prilagojene vsem vrstam prevoznih sredstev (tovornjakom, vlakom, ladjam in letalom). Poleg tega mora biti tudi primeren za skladiščenje. Takšne zaboje sicer uporabljajo ponekod v tujini za ladijski prevoz, vendar se z uveljavljanjem kontejnerjev vse manj uporabljajo.

Pred zaključkom naj na kratko predstavim transport na relaciji železniška postaja—delovna organizacija (vsi obrati) — železniška postaja. Tu sodelujejo delavci oddelka za zunanji transport, občasno pa tudi delavci Sava-Commerca ter vozila Alpetoura in Vektorja.

ODVOZI — DOVOZI V OBDODBU 1977—1979 (v VAGONIH)

LETO	ODVOZ — PRODAJA	DOVOZ — NABAVA	SKUPAJ	DEL. DNI	POVPREČJE
1977	614	1035	1649	300	5,49
1978	882	1161	2043	300	6,81
1979	990	1182	2172	304	7,24

ODVOZ — DOVOZ V 1979 LETU

mesec	odvoz-prodaja	dovoz-nabava	skupaj	del. dni	povpr. vagon.
I	51	96	147	25	5,88
II	72	99	171	24	7,12
III	103	101	204	27	7,55
IV	105	109	214	23	9,30
V	96	97	193	25	7,72
VI	111	114	225	26	8,65
VII	61	91	152	25	6,08
VIII	63	81	144	27	5,33
IX	89	97	186	26	7,15
X	99	107	206	27	7,62
XI	64	89	153	23	6,65
XII	76	101	177	26	6,80

del. dan	odvoz-prodaja	dovoz-nabava	carinsko skl. Merkur
1	4	7	20 ton
2	2	5	
4	6		
5	5	9	
6	6	4	50 ton
7	6	4	20 ton
8	6	4	2 t
9 ^a		3	
11	3		
12	7	12	
13	6	9	4 t
14	4	8	8 t
15	5	3	
16	3	3	
18	5		
19	4	16	6 t
20	4	2	1 t
21	4	4	
22	4	3	
23 ^a		3	
25	6		
26	6	6	40 ton
27	6	1	
28	4	3	
29	5	3	
30 ^a		2	

PRIKAZ DINAMIKE V JUNIJU 1979

Iz tabel je razvidno, da smo zelo daleč od enakomernosti pri dovozi in odvozi. Podobno pa je tudi drugje v svetu, statistike kažejo, da so najbolj obremenjeni meseci junij, september in december. V mesecu sta najbolj obremenjena prvi in zadnji dan, med tednom pa torek, sredo in petek. Tabele kažejo, da je tako tudi v naši delovni organizaciji. To seveda ne pomeni, da bi povsem zavračali ugotovitve analize.

SedANJI način transporta na relaciji delovne organizacije — železniška postaja—delovna organizacija (vsi obrati).

Odvoz

Vagoni morajo biti naloženi do 14. ure, ne glede na to, kdaj so pripravljeni za nakladanje (predpis carine). Viličar pripelje palete z avtomobilskimi plašči ali z drugimi izdelki na rampo. Transportni delavci nakladajo na vozilo. Vozilo odpelje na železniško postajo do vagona, kjer transportni delavci blago preloži.

Tak klasičen način nakladanja, kjer potrebujemo eno vozilo in dva transportna delavca, ki v sedmih urah naložita 2000 potniških plašče (145 SR 13 JET) je še vedno najbolj gospodaren. Na tak način lahko v vagonu naložimo tri krat več plaščev, kot na kakršenkoli mehaniziran način. Tudi če bi uporabljali industrijski tir ali kontejnerski transport, bi verjetno še vedno obdržali ročno nakladanje.

Dovoz-razkladanje

Če prispe pošiljka na paletah (če so le-te nepoškodovane), en transportni delavec z električnim ročnim vozičkom (»žabo«) pripravlja palete do vrat vagona, viličar pa jih naklada na vozila. Vozilo odpelje v delovno organizacijo, kjer jih razklada drugi viličar.

Surovine, ki prispejo v vrečah in sodih, pa razkladamo ročno. Pri tem rabimo eno vozilo in dva transportna delavca.

Zaključek

Če upoštevamo idealno analizo in sedanje stanje, bi bilo za izboljšanje oziroma oblikovanje najbolj ustreznega celovitega procesa transporta, potrebno teamsko delo. Pri iskanju najboljših rešitev morajo sodelovati vsaj prometenik, strojnik, ekonomist in organizator. Skupina mora podrobno proučiti sedanje stanje gibanja surovin, polizdelkov, končnih izdelkov ter upoštevati tudi vsa spremljajoča gibanja, ki utegnejo vplivati na transport. Tako bi lahko našli ustrezno dolgoročno rešitev transporta. Predlagamo, da bi bil nosilec naloge oddelek Biro študija dela, časa in transporta, ki bi vključeval v delo tudi ostale sodelavce. Pri tem bi naš oddelek vsestransko sodeloval.

Ob zaključku pa še to:

Ob razmišljanju za izboljšanje stanja bomo morali vsekakor spregovoriti tudi o sedanjih kadrovskih težavah, zastarelih vozilih in viličarjih.

Boško Zaklan

KMALU NOVA GUMARNA

Ptujski Agis gradi novo gumarno. Gradbena dela so že zaključena, tako da bodo sedaj lahko pričeli z montažnimi deli. Po predračunu bo gradnja novega proizvodnega objekta veljala 96 milijonov dinarjev, pri čemer so skoraj polovico sredstev zbrali sami, ostalo pa so bančni krediti in krediti izvajalcev del. Proizvodnja naj bi v novem obratu stekla septembra letos. V novi gumarni bodo izdelovali predvsem tehnično gumo, izdelke za avtomobilsko industrijo in elektroindustrijo. Raziskava tržišča je pokazala, da s prodajo izdelkov iz takega proizvodnega programa ne bo težav. Spodbudne pa so tudi možnosti večjega izvoza. Ptujski Agis ima tesne stike s kranjsko Savo. Ta je namreč prenesla v Ptuj del svojega proizvodnega programa in seveda tudi tehnologijo.

Gospodarski vestnik, št. 7

Sava, glasilo delavcev delovne organizacije industrije gumijevih, usnjenih in kemičnih izdelkov Sava Kranj. Glasilo izdaja odbor za informiranje, izhaja štiri najstredne, glavna in odgovorna urednica Vera Drašak, tehnični urednik Peter Bogataj, foto-

grafije Ivan Draškič. Naslov uredništva: Kranj, Škofjeloška 6, telefon 25-461, interno 482 ali 282. Tisk TK Gorenjski tisk Kranj

Glasilo je oproščeno temeljnega davka na podlagi mnenja republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SRS (št. 421-1 72) z dne 27. marca 1973.

MLADI V TOZDU UMETNO USNJE SE NE ZAVEDAJO, DA NEDELAVNOST V MLADINSKI ORGANIZACIJI ŠKODUJE NJIM SAMIM!

Mladinska organizacija v tozdu Umetno usnje se zadnje čase srečuje s precejšnjimi težavami. Mladi odklanjajo delo v mladinski organizaciji, se neprimerno obnašajo in se premalo zavedajo, da z dejanji škodujejo sebi in da se rezultat njihove nedelavnosti kmalu pokaže.

Enver, ti si sekretar mladinske organizacije v vašem tozdu. S kakšnimi težavami se srečuješ pri opravljanju svoje dolžnosti?

Mladi v našem tozdu so zelo neaktivni. Ne vem, kje tiči vzrok za to. Ko sem se zaposlil v delovni organizaciji in sem bil sprejet v tozdu Umetno usnje, sem kmalu spoznal, da se moram vključiti v delo mladinske organizacije. Mnogi mladi so bili tu pred mano in se je le malo njih odločilo za delo v mladinski organizaciji, ki s svojimi akcijami v zadnjem času dobiva čedalje večjo vlogo v samoupravnih odnosih. Mladi se »ne želijo« vključiti v delo mladinske organizacije in se včasih vedejo do aktivnih mladincev zelo nepremišljeno. Spominjam se, da sem mladince N. N. povabil na sestanek, le ta pa me je poslal... Menim, da je to skrajno nepremišljeno dejanje, ki pa ni osamljeno.

O nedelavnosti mladih sem se pogovarjal tudi s sekretarjem osnovne organizacije ZK v našem tozdu. Naj ob tem navedem podatek, da imamo v našem tozdu osem mladih komunistov. V delo mladinske organizacije pa sta aktivno vključena le dva. O neaktivnosti ostalih pa se bomo še pogovorili in zavzeli o tem stališče.

Franci, ti si bil pred prihodom v tozdu Umetno usnje predsednik mladinske organizacije v IC. Tudi tu si bil na nadomestnih volitvah izvoljen za predsednika. Zanima me, kje tičijo vzroki za neaktivnost mladih v vašem tozdu?

Mladi v tozdu Umetno usnje delamo v treh izmenah. Za nemoteno delo mladinske organizacije to predstavlja določene težave. Sestanka se lahko udeležijo le tretjina vseh. Predsedstvo je dosedaj delalo tako, da je vse naloge opravil predsednik, toda sedaj se trudim, da to napravimo skupaj. Želim

si večjega sodelovanja z osnovno organizacijo ZK in izvršnim odborom sindikata. Še posebno sedaj, da skupaj razrešimo naše probleme.

Kako poteka pri vas akcija »Mladi delavec – samoupravljalec«?

Akcija prva dalje, kljub temu, da se srečujemo s precejšnjimi težavami pri ugotavljanju najboljših. Skupaj z vodjo oddelka pripraviva predloge, ki jih potem pregledamo na skupnem sestanku s sekretarjem osnovne organizacije ZK in predsednikom izvršnega odbora sindikata našega tozda.

Izdelali ste akcijski program. Katere so vaše najpomembnejše akcije?

Naša prva in najpomembnejša akcija je, da vključimo čim večje število mladih v delo mladinske organizacije in da tako organizirano nastopamo tudi pri delu, pri katerem moramo skrbeti predvsem za dosseganje čimboljše kvalitete dela in da prihranimo pri materialu toliko, kolikor se le da. Večjo skrb moramo posvetiti sodelovanju z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami in skupno nastopati, da bomo lahko čez čas povedali da vse ni tako črno, kot se vidi v tem trenutku.

Tovarišica Perkova, ali ste vi kot namestnica sekretarja osnovne organizacije ZK že razmišljala o tem, da bi sodelovanje z mladinsko organizacijo okrepili?

Da. Ugotavljali smo že, da je sodelovanje na zelo nizki ravni in da bi ga morali okrepiti, še posebno sedaj, v času stabilizacijskih ukrepov bomo morali doseči, da z dobrim gospodarjenjem in varčevanjem zmanjšamo finančni primanjkljaj ali pa ga celo odpravimo. Dokazati moramo, da s skupnimi močmi lahko naredimo veliko. Pri vsem tem pa je sodelovanje neizbežno potrebno na vseh področjih našega dela.

»Mladi se ne vključujejo v delo mladinske organizacije!« Koliko časa se bo še tu in tam slišal ta stavek? Upajmo, da bodo kmalu spoznali, da mladinska organizacija razpravlja prav o vsem, kar bi jih utegnilo zanimati.

Franci Dolhar

ALI NAM JE RES VSEENO?

V letu stabilizacije našega gospodarstva, ko si prizadevamo, da bi gospodarili čimbolj smotrno, ko nam je vsak prihranek pri surovinah ali vestnost pri delu z njimi obveznost, je v skladišču surovin in celotni delovni organizaciji že dalj časa opazen pojav, ki ga lahko imenujemo neodgovorno ravnanje z embalažo.

Večina naših surovin prihaja v delovno organizacijo na paletah, v sodih ali zabojih, odvisno od vrste surovine. Ker embalaža predstavlja precejšnja sredstva, na primer zaboj za žična jedra nas velja skoraj 1000 din, in podobnih primerov ni malo, tega pa se zavedajo tudi tuji in domači dobavitelji, ter zahtevajo embalažo nazaj oziroma nam v nasprotnem primeru zaračunajo ceno le-te. Ob izdaji surovin v tozde pa se embalaža poškoduje, izgubi, uporablja v nadaljnjem proizvodnem procesu, ali pa se pojavi na savskem »odpadu« in namensko ali nenaamensko konča na naših domovih. In ko bi jo morali vrniti je ni ... Stroški pa naraščajo! Vzroke poznamo, vendar do sedaj za njihovo odpravo nismo storili dovolj.

Čeprav so bili odgovorni delavci večkrat obveščeni o omenjenem problemu, se stanje ni izboljšalo.

Še vedno se pojavljajo težave pri zbiranju embalaže, tiste seveda, ki ostane v delovni organizaciji. Ob »nabiranju« jo je mogoče najti na najrazličnejših mestih, nemalokrat tudi namerno založeno in pripravljeno za domačo uporabo, pri čemer se pojavlja vprašanje odnosa posameznikov do družbene lastnine in ne nazadnje naše varnostne kulture.

Zato ne bo odveč, če omenjena vprašanja obravnavamo in učinkovito ukrepamo.

B. M.

ZAHVALE...

Ob odhodu v pokoj se vsem najožjim sodelavkam in sodelavcem, prav tako pa tudi vsem ostalim, ki ste prispevali za prekrasna darila, najlepše zahvaljujem in vsem skupaj želim še veliko medsebojnega razumevanja, zdravja, predvsem pa delovnih uspehov.

Marija Cmrečnjak

☆☆☆

Sodelavcem iz delovne enote Vulkanizacija-finiš se najtopleje zahvaljujem za pozornost in spominsko darilo ob mojem odhodu v pokoj.

Sodelavcem želim obilo zdravja in še mnogo delovnih uspehov.

Ivan Kunst

Vsem prijateljem, ki so ob smrti moje drage mame Lah Terezije darovali venec in mi izrekli sožalje, se najiskrenejše zahvaljujem.

Anton Lah

☆☆☆

Ob odhodu v pokoj se vsem sodelavcem in sodelavkam Delavske restavracije in vsem ostalim najlepše zahvaljujem za prekrasno darilo, ki ste mi ga podarili.

Marjanca Rosič

☆☆☆

Ob smrti mojega draga očeta se vsem sodelavkam in sodelavcem iz Oddelka operativne kontrole kakovosti iskreno zahvaljujem za venec in izrečeno sožalje.

Vinko Šeško

LJUBITELJSKI

KOTIČEK

OBČNI ZBOR

Filatelistično društvo »Ljubljana« je imelo 24. februarja 1980 svoj redni letni občni zbor. Iz poročila predsednika društva in diskusije članov je bilo razvidno uspešno in razgibano delo društva. Lani sta bili organizirani dve mednarodni srečanja filatelystov in sicer eno v Ljubljani, drugo pa na Bledu. Obisk na obeh srečanjih je bil zelo velik. Društvo ima tesne stike z večjimi filatelističnimi društvi v Jugoslaviji. Z nekaterimi uspešno zamenjujejo znamke. Člani društva so se udeležili tudi razstav doma in v tujini ter dobili več priznanj in nagrad. Urejeno imajo tudi redno dobavo izrednih izdaj domačih znamk v željenih količinah.

Zbor je ugotovil, da je v filatelistična društva vključeno premalo mladine, da so mladi zbiratelji preveč prepuščeni sami sebi. Ustanovili so komisijo, ki bo natančneje proučila stanje ter se povezala s šolami. Zbrali bodo mlade filateliste v krožke in jim nudili strokovno pomoč. Za to delo so namenili tudi denarna sredstva od dohodka društva. Sklenili so tudi, da bodo organizirali medmestna srečanja. Ta so bila predvidena že lani, pa do njih ni prišlo zaradi težav pri časovni uskladitvi in zaradi drugih vzrokov. Člani društva se bodo še naprej redno sestajali vsako nedeljo dopoldne v zimskem vrtu hotela »Ilirija« v Šiški. Članarina ostane ista, kot je bila dosedaj, torej 40 dinarjev. Tudi izposojanje mednarodnih katalogov bo še naprej mogoče. Izvolili so nov odbor društva, pred katerega so postavljene nove naloge in veliko dela.

NOVE ZNAMKE

26. januarja letos je izšla znamka v počastitev spomina Edvarda Kardelja. Znamka je v dveh variantah in sicer brez pretiska in s pretiskom: Ploče — 1980 — Kardeljevo. Znamka ima vrednost dveh dinarjev.

13. februarja sta bili dani v promet dve znamki z vrednostjo 10 in 4.90 din: Zimske olimpijske igre — Lake Placid.

Podjetje Jugomarka, ki se bavi z izdelavo in izdajo poštnih znamk, je izdelalo program izdaj priložnostnih znamk za leto 1980. Predvideno je, da bo letos izšlo 16 serij s skupno 36 znamkami. Skupna vrednost vseh serij bo 187.00 din.

C. A.